

Analiza bibliotek wydziałowych, Kampusu Centralnego UW

Wersja 1.0

w ramach prac

Zespołu Roboczego ds. Analiz i Prognoz (**ZRAP**)

przygotowali :

mgr inż. Anna Szwałek

Anna.Szwalek@adm.uw.edu.pl

prof. Stefan Jackowski

Stefan.Jackowski@mimuw.edu.pl

Współpraca

dr Walentyna Karmelitow

w.j.karmelitow@uw.edu.pl

2019-07-19

Spis treści

1. Podstawy opracowania.....	3
2. Źródła danych	3
3. Zakres opracowania.....	3
4. Zbiory biblioteczne	5
Wydawnictwa zwarte (książki).....	7
Wydawnictwa ciągłe (czasopisma).....	12
Zbiory specjalne	13
5. Wpływy zbiorów	14
6. Udostępnienia prezencyjne książek i czasopism.....	18
7. Czytelnicy i wypożyczenia	20
8. Zatrudnienie w bibliotekach i wskaźniki związane z pracą bibliotekarza	23
9. Zbiory w katalogu bibliotek UW Virtua.....	26
10. Biblioteka Wydziału Orientalistycznego	30
11. Spostrzeżenia i wnioski.....	34
Zróżnicowanie i rozdrobnienie bibliotek.....	34
Sprawozdawczość i jakość danych	34
Virtua.....	35
Zbiory i warunki ich magazynowania	36
Woluminy zalegające	37
Trendy malejące.....	37

1. Podstawy opracowania

Niniejsze opracowanie powstało na zlecenie przewodniczącej Komitetu Sterującego Programu Wieloletniego oraz zgodnie z ustaleniami przewodniczącego ZRAP z Kanclerzem UW i kierownikiem Biura Nieruchomości w dniu 22 lutego 2019 r.

Raport został opracowany w ramach Zespołu Roboczego Analiz i Prognoz (powołanego Zarządzeniem nr 8 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 23 stycznia 2019 r).

2. Źródła danych

Autorzy analizowali dane dotyczące w/w bibliotek na podstawie następujących źródeł danych :

- bazy Biura ds. Nieruchomości w zakresie przestrzeni wykorzystywanej przez biblioteki
- sprawozdań BUWiBW za lata 2008 – 2017, zwanych dalej Sprawozdaniami, do wykonania zasadniczej części analiz (na etapie wykonywania zasadniczej części analiz sprawozdanie za rok 2018 nie było jeszcze dostępne) oraz dwie tabele dot. zatrudnienia oraz selekcji i skonstrum – za rok 2018 r.
- informacje od kierowników niektórych bibliotek – aktualne dane: kwiecień/maj 2019 r.
- informacje z katalogu bibliotek UW w systemie Virtua – aktualne dane: kwiecień/maj 2019 r.

3. Zakres opracowania

Analizą objęto dane dotyczące bibliotek tych wydziałów, których główne siedziby (dziekanaty) znajdują się w Zgrupowaniu Centrum-Powisłe oraz bibliotekę Studium Języków Obcych. Pominięto biblioteki „jednostek lingwistycznych”, omówionych w odrębnym opracowaniu ZRAP¹.

Należy zauważyć, że w przypadku kilku wydziałów biblioteka „wydziałowa” nie istnieje, lub jest uzupełnieniem funkcji szeregu bibliotek funkcjonujących *de facto* w jednostkach wewnętrznych wydziałów.

Tabela 1 prezentuje strukturę badanych bibliotek i podstawowe dane adresowe (kolumny 1-3), dane o powierzchni pomieszczeń zajmowanych pomieszczeń (BB – pomieszczenia biblioteczne, czytelnie, pokoje pracowników, BM – magazyny biblioteczne), oraz o systemach informatycznych, z których w różnym zakresie biblioteki korzystają.

Na podstawie wizji lokalnych ustalono, że zbiory biblioteczne bywają także przechowywane poza pomieszczeniami przypisanymi bibliotece: m.in. w pokojach nauczycieli akademickich, salach dydaktycznych, ciągach komunikacyjnych. Te pomieszczenia są uwzględnione w tabeli tylko w odniesieniu do biblioteki Wydziału Orientalistycznego (kolumna „Inne pomieszczenia..”), któremu ze względu na przewidywaną modernizację Budynku Porektorskiego (AHA) poświęcono szczególną uwagę.

Łączna powierzchnia pomieszczeń kategorii BB analizowanych bibliotek wynosi **2697,5 m²**, z czego **2453,8 m²** znajduje się na terenie Starego Kampusu; natomiast powierzchnia magazynów bibliotecznych (BM) wynosi **3461,3 m²**, z czego **3453,2 m²** znajduje się na terenie Starego Kampusu.

W ostatniej kolumnie Tabeli 1 zawarto informacje o systemie informatycznym, z którego korzysta biblioteka. Należy zauważyć, że zakres wykorzystania narzędzi informatycznych jest bardzo

---

¹ https://www.mimuw.edu.pl/~sjack/korp/sesja/Analiza_bibliotek_D55_zrap_181114_final

zróżnicowany; tylko 6 bibliotek wśród 20 podlegających analizie, używa program Virtua zarówno do katalogowania, jak też rejestracji wypożyczeń.

Tabela nr 1

Nr bibl	Wyszczególnienie	Adres	Kod budynku	BB [m ²]	BM [m ²]	Inne pomieszczenia z funkcją biblioteczną (mieszane)	Suma	System informatyczny, z którego korzysta biblioteka	
1	Wydział "Artes Liberales"	Nowy Świat 69	BBA	31,4	3,9		35,3	VIRTUA	
2	Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii	Nowy Świat 69	BBA	38,3	54,4		92,7	MAK	
3	Wydział Filozofii i Socjologii	Krakowskie Przedmieście 3	BDA	350,8	734,1		1 084,9	HORIZON, VIRTUA	
4	Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	Krakowskie Przedmieście 30	ASA	172,9	615,6		788,5	VIRTUA	
5	Wydział Historyczny	Instytut Archeologii	Kr. Prz. 26/28 B. Szkoły Głównej	AJA	75,4	145,8		221,2	VIRTUA
6		Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej	Żurawia 4	VZR	81,8			81,8	KOHA, VIRTUA, ACCESS
7		Instytut Historii Sztuki	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA	37,1	97,6		134,7	VIRTUA
8		Instytut Historyczny	Kr. Prz. 26/28 B. Pomuz. oraz DAzBIH	AMA	295,7	601,8		897,5	VIRTUA
9		Instytut Muzykologii	ul. Krakowskie Przedmieście 32	ATA	52,2	103,2		155,4	VIRTUA
10		Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego	Kr. Prz. 26/28 Collegium Iuridicum 1	AFA	45,9	29,2		75,1	VIRTUA, ACCESS
11	Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	Nowy Świat 69	BBA	215,2	177,4		392,5	VIRTUA	
12	Wydział Orientalistyczny	Zakład Hebraistyki	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA			24,7	24,7	VIRTUA
13		Katedra Azji Południowej	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA	8,0		101,8	109,8	VIRTUA
14		Zakład Wschodu Starożytnego	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA			42,8	42,8	VIRTUA
15		księgozbiór Mongolistyki i Tybetologii	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA			56,6	56,6	VIRTUA
16		Katedra Języków i Kultur Afryki	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA	14,0		100,5	114,5	VIRTUA
17		Zakład Egypтологии	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA			16,5	16,5	VIRTUA
18		Katedra Arabistyki i Islamistyki	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA	19,5	11,0	67,0	97,5	VIRTUA
19		księgozbiór Turkologii i Iranistyki	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA	20,0		105,8	125,8	VIRTUA
20		Zakład Islamu Europejskiego	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA			13,5	13,5	brak
21		Katedra Japonistyki	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA	36,4	10,6	103,2	150,2	PROGRAM WŁASNY
22		Biblioteka WO z czytelnią	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA	48,0			48,0	VIRTUA
23		Magazyn książek i czasopism	Kr. Prz. 26/28 B. Porektorski	AHA		250,4		250,4	VIRTUA
24		Zakład Sinologii	Krakowskie Przedmieście 1	BCA	16,0			16,0	VIRTUA
25		Katedra Japonistyki	Nowy Świat 4	VNA	15,0			15,0	PROGRAM WŁASNY
26	Zakład Koreanistyki	Hoża 69	VHA	74,5			74,5	VIRTUA	
27	Pracownia Studiów nad Buddyzmem	Oboźna 7					0,0	?	
28	Wydział Polonistyki	Instytut Filologii Klasycznej	Krakowskie Przedmieście 1	BCA	112,4			112,4	MAK, VIRTUA
29		Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej	Kr. Prz. 26/28 B. Inst. Filol. Słowiańskiej	APB	49,4	210,5		259,9	MAK, VIRTUA
30		Biblioteka im. Jana Baudouina de Courtenay	Kr. Prz. 26/28 B. Polonistyki	ACA	99,8			99,8	MAK, VIRTUA
31		Biblioteka im. Wacława Borowego	Kr. Prz. 26/28 B. Polonistyki	ACA	160,2			160,2	MAK, VIRTUA
32	Biblioteka Polonicum	Krakowskie Przedmieście 32	ATA	48,5			48,5	VIRTUA	
33	Wydział Prawa i Administracji	Biblioteka Wydziału	Oboźna 6	AKA	393,5	228,2		621,7	VIRTUA
34	Wydz. Stos. Nauk Społ. i Resocjaliz.	Instytut Stosowanych Nauk Społecznych	Nowy Świat 69	BBA	59,0	109,8		168,8	VIRTUA
35		Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	Podchorążych 20	VPD	72,4	8,2		80,6	VIRTUA
36	Szkoła Języków Obcych	Kr. Prz. 26/28 B. Szkoły Języków Obcych	ASC	54,3	69,8		124,1	VIRTUA	
				2 697,5	3 461,3	632,4	6 791,2		

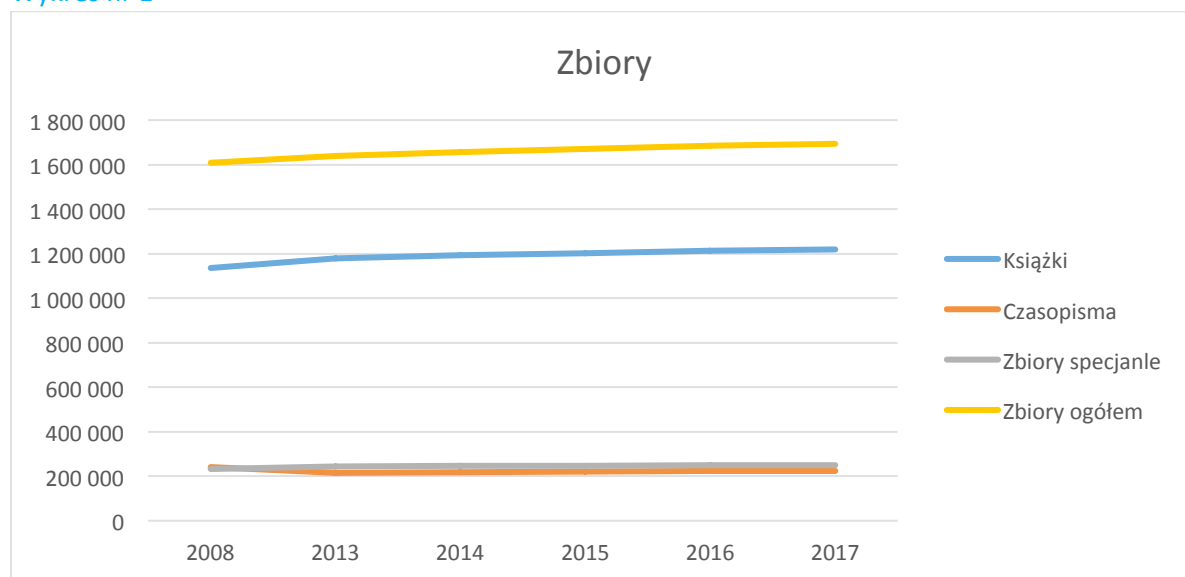
4. Zbiory biblioteczne

Zbiory biblioteczne dzielą się na trzy podstawowe kategorie: książki, czasopisma, zbiory specjalne. Łączna liczba jednostek ewidencyjnych w wymienionych kategoriach wynosi ok. 1 700 000.

Największą część zbiorów stanowią książki (75%), natomiast czasopisma oraz zbiory specjalne stanowią po ok. 12% liczby jednostek ewidencyjnych.

Trendy liczby jednostek ewidencyjnych w latach 2008-17, w poszczególnych kategoriach są pokazane na Wykresie nr 1. Jak widać trendy są stabilne, bardzo lekko wzrostowe.

Wykres nr 1

Najwięcej jednostek ewidencyjnych zarejestrowanych było wg stanu na koniec 2017 r. w następujących bibliotekach:

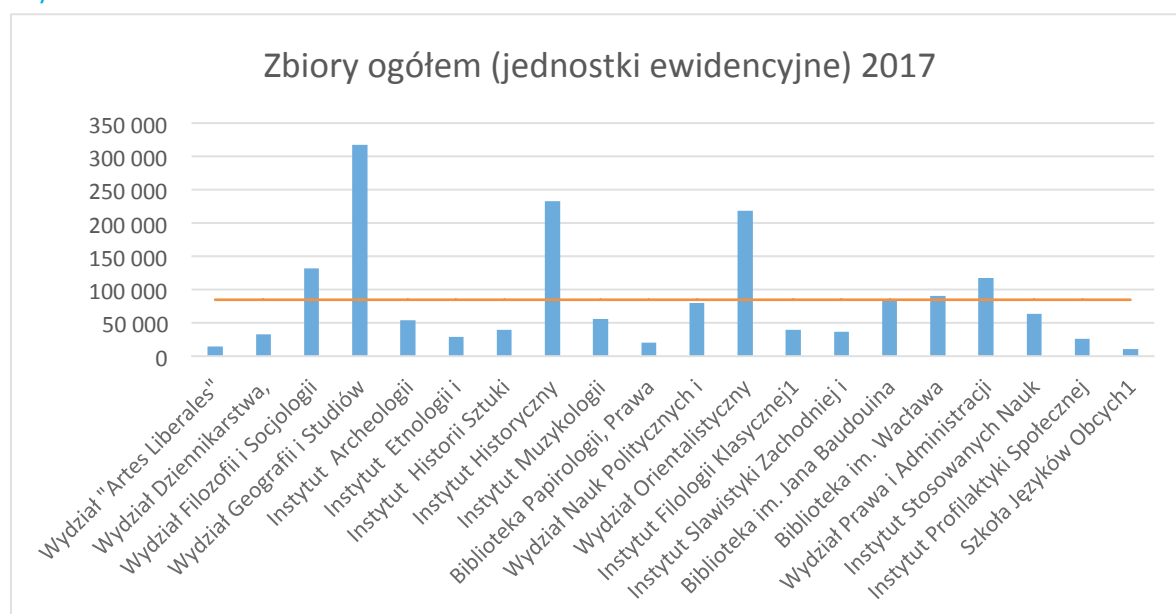
- Biblioteka Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych (318 000 j.e.)
- Biblioteka Instytutu Historycznego (232 000 j.e.)
- Biblioteka Wydziału Orientalistycznego (218 000 j.e.)

Zbiory tych jednostek mają odmienną strukturę. Zestawienie wszystkich analizowanych bibliotek z pokazaniem struktury zbiorów przedstawia Tabela nr 2 a także Wykres nr 2

Tabela nr 2

	Zbiory ogółem	W tym		
	2017	Książki	Czasopisma	Zbiory specjalne
Wydział "Artes Liberales"	14 145	14 080	62	3
Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii	32 650	24 696	0	7 954
Wydział Filozofii i Socjologii	132 239	103 373	17 882	10 984
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	317 650	135 547	45 683	136 420
Instytut Archeologii	54 081	37 517	14 419	2 145
Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej	29 352	18 485	8 177	2 690
Instytut Historii Sztuki	39 806	31 963	5 964	1 879
Instytut Historyczny	232 292	164 814	48 167	19 311
Instytut Muzykologii	55 979	18 446	10 483	27 050
Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego	20 469	20 469	0	0
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	79 847	68 340	10 599	908
Wydział Orientalistyczny	218 118	199 817	8 359	9 942
Instytut Filologii Klasycznej	39 658	39 563	0	95
Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej	36 448	36 448	0	0
Biblioteka im. Jana Baudouina de Courtenay	84 872	68 500	14 974	1 398
Biblioteka im. Wacława Borowego	90 268	79 895	10 122	251
Wydział Prawa i Administracji	117 346	91 660	24 373	1 313
Instytut Stosowanych Nauk Społecznych	63 426	37 571	4 200	21 655
Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	25 734	20 116	582	5 036
Szkoła Języków Obcych	10 215	8 338	0	1 877
	1 694 595	1 219 638	224 046	250 911

Wykres nr 2

Uwaga: Pomarańczowa linia na wykresie oznacza średnią

Wydawnictwa zwarte (książki)

Najbardziej zasobną w książki będące własnością UW jest biblioteka Wydziału Orientalistycznego z zasobem ok. 200 000 wol., co stanowi ok. 13% zasobów wszystkich analizowanych bibliotek.

Na kolejnych miejscach pod względem zasobności w zbiory książkowe wg stanu na koniec 2017r znajdują się :

- Biblioteka Instytutu Historycznego (ok. 170 000 wol.)
- Biblioteka Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych (ok. 135 000 wol.)

Szczególne miejsce wśród bibliotek UW zajmuje Biblioteka Wydziału Filozofii i Socjologii, w której znajduje się łącznie ok 210 000 wol, a która jest *de facto* biblioteką składającą się z bibliotek trzech instytucji (WFIS/UW, Instytutu Filozofii i Socjologii PAN oraz Polskiego Towarzystwa Filozoficznego). Zbiory książkowe należące do WFIS UW, wykazywane w Sprawozdaniu stanowią tylko ok. 50 % całości jej zbiorów.

Szczególne dane o książkach w w/w bibliotece złożonej z trzech księgozbiorów na koniec roku 2018 przedstawiają się zgodnie z Tabelą nr 3. Kolorem niebieskim oznaczone są zbiory WFIS UW.

Tabela nr 3

	Stan woluminów na koniec roku 2018	Udział w zbiorach
Książki IFiS PAN	97 324	46%
Książki PTF	8 866	4%
Książki UW	104 341	50%
Razem książki	210 531	100%

Wielkości zasobów książkowych należących do UW, w analizowanych bibliotekach zobrazowano na Wykresie 3:

Wykres nr 3

Uwaga: Pomarańczowa linia na wykresie oznacza średnią

Podczas wykonywania analiz stwierdzono, że podany w Sprawozdaniu zasób książkowy z końca roku 2017 jest w większości analizowanych bibliotek stanem z końca roku 2013 powiększonym o wpływ w latach 2014-17 i przedstawia się zgodnie z Tabelą nr 4 oraz Wykresem nr 4 następująco:

Tabela nr 4

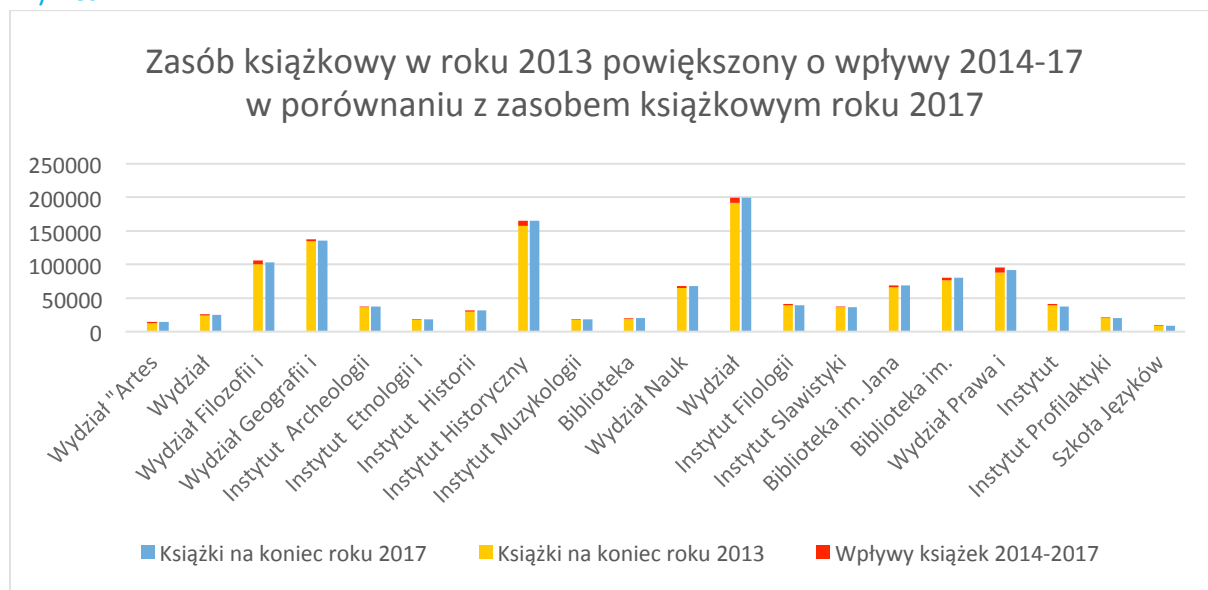
Jednostka	różnica w liczbie woluminów w na przestrzeni lat 2013-17	wpływy woluminów książkowych w latach 2014-17	wycofano ze zbiorów przez 4 lata	udział wycofanych książek do wielkości zbiorów
Wydział "Artes Liberales"	1 460	1 460	0	0%
Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii	872	2 482	1 610	7%
Wydział Filozofii i Socjologii	3 336	5 624	2 288	2%
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	883	2 909	2 026	1%
Instytut Archeologii	1 551	1 612	61	0%
Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej	972	1 084	112	1%
Instytut Historii Sztuki	2 289	2 364	75	0%
Instytut Historyczny	7 122	7 249	127	0%
Instytut Muzykologii	1 455	1 463	8	0%
Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego	849	849	0	0%
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	2 899	2 899	0	0%
Wydział Orientalistyczny	8 313	8 329	16	0%
Instytut Filologii Klasycznej	382	1 633	1 251	3%
Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej	256	1 113	857	2%
Biblioteka im. Jana Baudouina de Courtenay	2 121	2 121	0	0%
Biblioteka im. Wacława Borowego	3 293	3 933	640	1%
Wydział Prawa i Administracji	3 676	7 434	3 758	4%
Instytut Stosowanych Nauk Społecznych	-2 154	1 620	3 774	10%
Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	101	764	663	3%
Szkoła Języków Obcych	-75	132	207	2%
Razem	39 601	57 074	17 473	

Z powyższego zestawienia wynika, że w analizowanych bibliotekach, na przestrzeni 4 lat – selekcja zbiorów prowadzona jest w minimalnym zakresie. I tak w:

- 9 bibliotekach ubytki są na poziomie 0%
- 9 bibliotekach ubytki są na poziomie 1% - 4%
- 2 bibliotekach ubytki są na poziomie od 5% do 10%

Wykres nr 4

Metodologia sprawozdawania danych przez biblioteki wydziałowe nasuwa wątpliwości, które mogłoby rozwiązać regularnie dokonywane skontrum – czyli kontroli zbiorów mającej na celu ustalenie stanu faktycznego zbiorów i ujawnienie braków (porównuje się zapis w inwentarzu z księgozbiorem/ zasobem archiwalnym na półkach).

Zgodnie z § 31 rozporządzenia ministra kultury i dziedzictwa narodowego z 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych częstotliwość przeprowadzania skontrum materiałów bibliotecznych zależy od sposobu ich udostępniania i wielkości zbiorów. Przeprowadza się je:

- **co najmniej raz na 5 lat**, jeśli czytelnicy mają do nich wolny dostęp,
- **co najmniej raz na 10 lat**, w bibliotekach o innym systemie udostępniania, w których zbiory nie przekraczają 100 tysięcy jednostek ewidencyjnych,
- **w sposób ciągły**, w bibliotekach o innym systemie udostępniania, w których zbiory przekraczają 100 tysięcy jednostek ewidencyjnych)

Tabela nr 5 zawiera informacje o dokonywaniu skontrum oraz skontrum z jednoczesną selekcją zbiorów w badanych bibliotekach na podstawie informacji zawartych w formularzach sprawozdawczych przesyłanych corocznie do BUW przez Biblioteki Wydziałowe:

Tabela nr 5

	2014		2015		2016		2017		2018	
	skontrum	skontrum i selekcja wspólnie	skontrum	skontrum i selekcja wspólnie	skontrum	skontrum i selekcja wspólnie	skontrum	skontrum i selekcja wspólnie	skontrum	skontrum i selekcja wspólnie
Artes Liberales					TAK		TAK			
Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii		TAK		TAK				TAK		
Wydział Filozofii i Socjologii					TAK		TAK			
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych										
Instytut Archeologii			TAK	TAK		TAK				
Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej										
Instytut Historii Sztuki					TAK					
Instytut Historyczny			TAK							
Instytut Muzykologii										
Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego										
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych										
Wydział Orientalistyczny										
Instytut Filologii Klasycznej		TAK	TAK							
Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej										
Biblioteka im. J. Baudouina de										
Biblioteka im. W. Borowego										
Wydział Prawa i Administracji	TAK		TAK		TAK		TAK		TAK	
Instytut Stosowanych Nauk Społecznych										TAK
Instytut Polityki Społecznej i Resocjalizacji										
Szkoła Języków Obcych										

Uwaga: Na żółto zaznaczono badane biblioteki, które nie wykonały skontrum w okresie 2014-18.

Jedynie 9 z 20 bibliotek wykonało w ostatnich 5 latach skontrum; w tym, jedynie 3 biblioteki wykazały w Sprawozdaniu wykonanie skontrum połączone z selekcją:

- Biblioteka Wydziału Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii
- Biblioteka Instytutu Archeologii
- Biblioteka Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych

Cztery z analizowanych bibliotek, ze względu na wielkość (powyżej 100 000 wol.) powinny wg standardów cytowanego rozporządzenie wykonywać skontrum w sposób ciągły, a jednak tylko dwie robiły to na przestrzeni ostatnich 5 lat, i to w sposób incydentalny tj. :

- Biblioteka Wydziału Filozofii i Socjologii,
- Biblioteka Instytutu Historycznego,

Natomiast dwie pozostałe nie odnotowały wykonania skontrum tj. :

- Biblioteka Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych
- Biblioteka Wydziału Orientalistyki

Spośród trzech bibliotek udostępniających zbiory w wolnym dostępie:

- Biblioteka Filologii Klasycznej,
- Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego
- Biblioteka Szkoły Języków Obcych

w ostatnich 5 latach tylko ta pierwsza przeprowadziła skontrum; dwie pozostałe takiego działania nie podjęły.

Niektóre z bibliotek przeprowadzają selekcję bez skontrum. Często dzieje się tak ze względu na konieczność usunięcia zniszczonych egzemplarzy lub stworzenie wolnego miejsca na półkach dla nowych woluminów kosztem starszych, zdublowanych egzemplarzy.

W Tabeli nr 6 zestawiono informacje o selekcjach w badanych bibliotekach w latach 2014-2018.

Tabela nr 6

		2014		2015		2016		2017		2018	
		selekcja	skontrum i selekcja wspólnie	selekcja	skontrum i selekcja wspólnie	selekcja	skontrum i selekcja wspólnie	selekcja	skontrum i selekcja wspólnie	selekcja	skontrum i selekcja wspólnie
1.	Artes Liberales										
2.	Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	
3.	Wydział Filozofii i Socjologii			TAK		TAK		TAK		TAK	
4.	Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	TAK		TAK		TAK		TAK		TAK	
5.	Instytut Archeologii	TAK		TAK	TAK		TAK	TAK			
6.	Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej			TAK				TAK			
7.	Instytut Historii Sztuki					TAK		TAK			
8.	Instytut Historyczny	TAK				TAK					
9.	Instytut Muzykologii									TAK	
10.	Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego										
11.	Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych *										
12.	Wydział Orientalistyczny			TAK							
13.	Instytut Filologii Klasycznej	TAK	TAK	TAK				TAK			
14.	Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej **					TAK		TAK			
15.	Biblioteka im. J. Baudouina de Courtenay								TAK		
16.	Biblioteka im. W. Borowego***							TAK		TAK	
17.	Wydział Prawa i Administracji	TAK		TAK		TAK					
18.	Instytut Stosowanych Nauk Społecznych	TAK		TAK		TAK		TAK		TAK	TAK
19.	Instytut Polityki Społecznej i Resocjalizacji	TAK						TAK			
20.	Szkoła Języków Obcych	TAK		TAK		TAK		TAK		TAK	

* WNPiSM nie wykazywał w sprawozdaniach przeprowadzania skontrum i selekcji, natomiast w polu dod. uwag podawał następujące adnotacje:
2014 - jesteśmy w trakcie opracowywania protokołów selekcji;

2015 - cały czas trwają prace kontroli i selekcji oraz sporządzanie protokołów

2016 - Ostatecznej selekcji nie zakończyliśmy, ale sukcesywnie trwają prace związane z selekcją. Planujemy skontrum ponieważ część księgozbioru o tematyce dziennikarskiej ma zostać wyselekcjonowana i przekazana Wydziałowi Dziennikarstwa Bibliologii i Informacji

2017 - Kontynuowana jest cały czas selekcja zbiorów 1. na podstawie analizy rejestru transakcji poszczególnych tytułów i egzemplarzy, selekcji poddawane są materiały niewykorzystywane, 2. zbiory wykorzystywane a zniszczone są wycofywane, a następnie uzupełniane poprzez zakup
2018 - Nadal kontynuowana jest selekcja zbiorów - podsumowanie planuje się na koniec 2019 r.- sporządzane są protokoły, ważniejsze tytuły o tematyce dziennikarskiej przekazywane są na bieżąco Bibliotece Wyd. Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii

** ISZiP

2015 - Selekcję zbiorów rozpoczęto w roku 2015; planowane zakończenie w 2016 r.

***B im.WB

2014 - Właściwie prowadzona jest selekcja ciągła. Zakończenie tego etapu przewidziane jest w 2015 r.

Z powyższego zestawienia wynika, że trzy spośród 20 analizowanych bibliotek w ostatnich 5 latach nie sprawozdawały selekcji zbiorów tj.:

- Biblioteka Wydziału „Artes Liberales”
- Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego
- Biblioteka Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych

Wśród tych trzech bibliotek - Biblioteka Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych w uwagach nanosiła odpowiednie zapisy (cytowane poniżej tabeli) odnośnie prac przy selekcji zbiorów, jednak nie wykazywała tego w formularzach i nie podała danych liczbowych w tym zakresie.

W wyniku bezpośrednich kontaktów z kierownikami niektórych bibliotek odnośnie skontrum i selekcji okazało się, że:

- Biblioteka Wydziału Orientalistycznego wykonywała na przestrzeni lat 2014-2018 skontra księgozbiorów „Afrykanistyka” oraz „Starożytny Wschód”, jednak nie zanotowała tego faktu w sprawozdaniu.
- Biblioteka Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych rokrocznie wykonuje skontra części zbiorów, jednak ze względu na brak formalnego powołania Komisji, nie wykazuje tego w Sprawozdaniu
- Biblioteka Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych mimo, że nie wykazała selekcji zbiorów w Sprawozdaniu – takie działania wykonywała w latach 2014-18 i zgodnie z protokołami wycofała w tym okresie z zasobów bibliotecznych 6 872 woluminów książkowych.

Często potocznie, przez selekcję zbiorów mylnie rozumiane jest wyrzucanie książek i być może to właśnie jest powód dlaczego pracownicy bibliotek tak ostrożnie podejmują prace nad selekcją książek. Z drugiej strony problemem jest ograniczona przestrzeń, którą dysponują biblioteki.

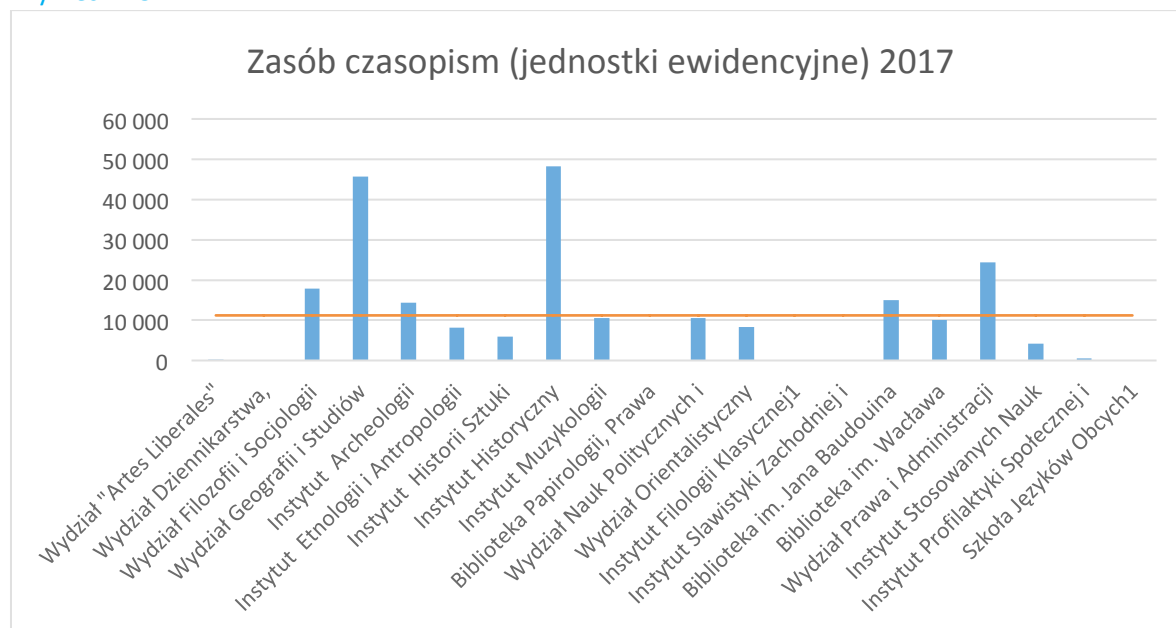
Wydawnictwa ciągłe (czasopisma)

Ocena faktycznej wielkości zbiorów czasopism jest utrudniona przez niejednoznaczność pojęcia „jednostki ewidencyjnej” czasopism. Taka jednostka jest zdefiniowana w załączniku nr 3 do Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych, ale wydaje się, że ta definicja nie jest jednolicie stosowana w badanych bibliotekach, nie ma też innej, wewnętrznej definicji przyjętej SBI UW. W związku z tym porównania na podstawie Sprawozdań dotyczące jednostek ewidencyjnych nie muszą odzwierciedlać faktycznej skali (fizycznej objętości) zbiorów.

Wątpliwości co do jednoznaczności pojęcia „jednostki ewidencyjnej czasopism” wynikają m.in. z wizji lokalnej w piwnicach Budynku Porektorskiego, w którym znajduje się wg deklaracji osób odpowiedzialnych, m.in. magazyn czasopism. Stwierdzono, że w tych przestrzeniach znajduje się znacznie więcej czasopism niż wynika to ze Sprawozdania. Wg deklaracji osób odpowiedzialnych – w magazynie znajduje się ok 1 900 mb półek z czasopismami co (przy założeniu jednostki ewidencyjnej czasopism o normatywnej grubości ok. 4 cm) stanowi ok 50 000 jednostek ewidencyjnych, a nie jak jest w Sprawozdaniu – jedynie 8 400.

Wg Sprawozdania za rok 2017, biblioteka o największej liczbie j.e. czasopism to Biblioteka Instytutu Historycznego (ok. 50 000 j.e.), kolejne, to Biblioteka WGiSR (ok. 45 000 j.e.) oraz Biblioteka Prawa i Administracji (ok. 24 000 j.e.). Wykres nr 5 obrazuje zasoby czasopism w analizowanych bibliotekach.

Wykres nr 5

Uwaga: Pomarańczowa linia na wykresie oznacza średnią

Zbiory specjalne

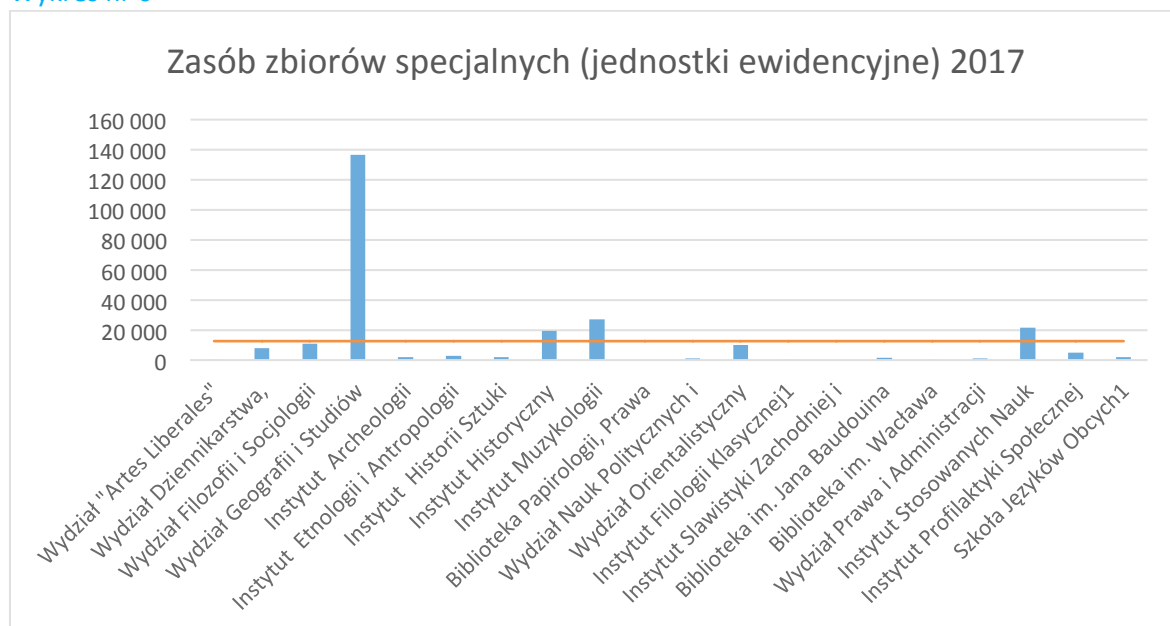
Zbiorami specjalnymi są najczęściej:

- archiwalne prace licencjackie, magisterskie, doktorskie
- dokumenty elektroniczne, dźwiękowe, audiowizualne
- stare druki
- mapy, atlasy, globusy
- nuty
- mikroformy (w tym mikrofilmy)
- wydawnictwa niestandardowe (wydawnictwa nieoficjalne tzw. II obiegu)

Spośród analizowanych jednostek, najbardziej zasobną biblioteką w zbiory specjalne jest Biblioteka WGiSR. Znaczne zasoby w ramach tych zbiorów to mapy, które są przechowywane w zasadniczo inny sposób niż książki na półkach. Biblioteka WGiSR ma ok 140 000 jednostek ewidencyjnych zbiorów specjalnych.

W kolejności wielkości tych zasobów (w granicach ok 20 000/jednostkę) są Biblioteki Instytutu Muzykologii (płyty, nuty), Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych (wydawnictwa tzw. II obiegu, opozycji demokratycznej lat 70/80 XX w) oraz Instytutu Historycznego (starodruki, mapy i atlasy, mikrofilmy i przeźrocza). Wykres nr 6 obrazuje zasoby zbiorów specjalnych w analizowanych bibliotekach.

Wykres nr 6

Uwaga: Pomarańczowa linia na wykresie oznacza średnią

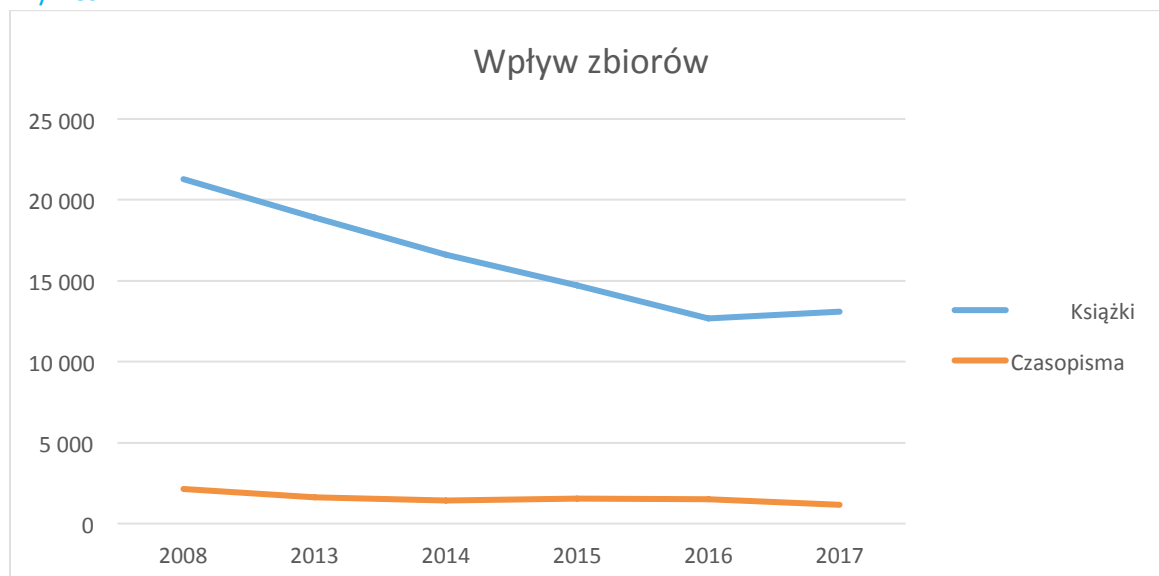
5. Wpływy zbiorów

Wpływy do bibliotek to zbiory, które biblioteka otrzymuje w darze lub kupuje. Dane dotyczące wpływów nasuwają pytanie, czy dotyczą pozycji skatalogowanych w danym roku, czy też wszystkich, które fizycznie biblioteka otrzymała lub zakupiła, i niekoniecznie zdążyła wprowadzić do inwentarza lub księgi rejestrowej do końca roku.

Analizując tabelę C ze Sprawozdań okazało się, że liczba wpływów książek w jednym roku, na przestrzeni lat 2008 i 2017 sukcesywnie spada. Obrazuje to Wykres nr 7. W 2017 r. wyniosła ok. 13 000 wol., co stanowi zaledwie 60% rocznych wpływów w stosunku do roku 2008.

Pewien spadek w roku 2017 w stosunku do roku 2008 również daje się zaobserwować we wpływie czasopism. Liczba jednostek ewidencyjnych wpływających czasopism w roku 2017 stanowi jedynie 54% wpływów z roku 2008.

Wykres nr 7

W latach 2013-2017, zgodnie z Wykresem 8, największy wpływ książek (w liczbach bezwzględnych) nastąpił w następujących bibliotekach:

- Wydziału Orientalistycznego
- Wydziału Prawa i Administracji
- Instytutu Historycznego
- Wydziału Filozofii i Socjologii

a najmniejszy wpływ książek zaobserwowano w następujących bibliotekach :

- Szkoły Języków Obcych
- Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego
- Instytutu Etnologii i Antropologii
- Instytutu Sławistyki Zachodniej i Południowej

Wykres nr 8

Uwaga: Pomarańczowa linia na wykresie oznacza średnią

Odniesienie wpływu książek do liczby posiadanych woluminów zobrazowano w Wykresie nr 9

Wykres nr 9

Największy wpływ czasopism w latach 2013-17, zgodnie z Wykresem 10, dotyczył bibliotek :

- Wydziału Prawa i Administracji
- Instytutu Historycznego
- Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych
- Wydziału Orientalistycznego

Najmniejszy wpływ czasopism zaobserwowano w następujących bibliotekach :

- Wydziału „Artes Liberales”
- Szkoły Języków Obcych
- Instytutu Sławistyki Zachodniej i Południowej
- Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji

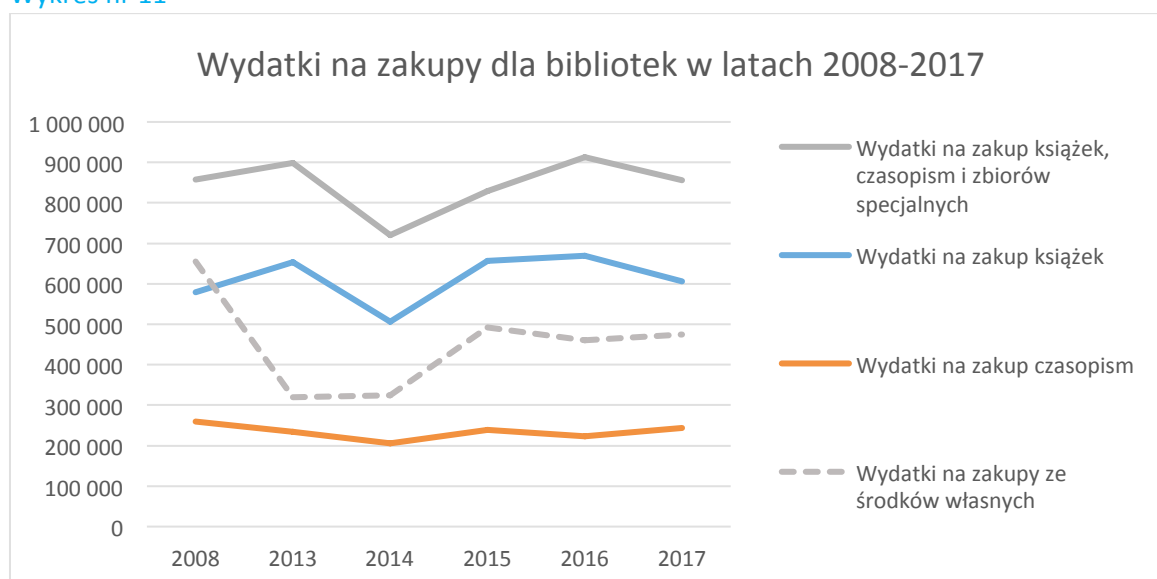

Wykres nr 10

Łączne wydatki na zakup książek, czasopism i zbiorów specjalnych w latach 2008 -17 wynosiły ok. 800 000 - 900 000 PLN/rocznie. Analizę wydatków przedstawia Wykres nr 11:

Wykres nr 11

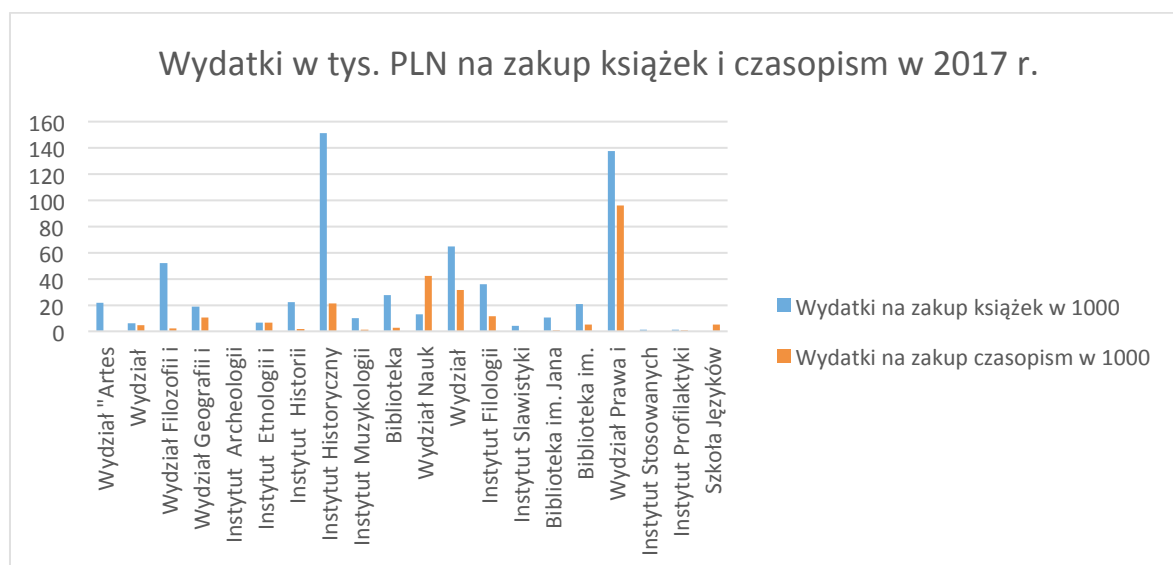

Uwaga: Wydatki ze „środków własnych” zawierają się w ogólnej kwocie wydanej na zakup książek, czasopism oraz zbiorów specjalnych.

Mimo starań nie udało się dotrzeć do definicji co to są „środki własne”, dlatego nie wiadomo, czy dane przedstawione przez biblioteki wydziałowe są porównywalne.

Najwięcej na zakup nowych publikacji książkowych wydał w 2017 r Instytut Historyczny oraz Wydział Prawa i Administracji, trzeci z kolei był Wydział Orientalistyczny.

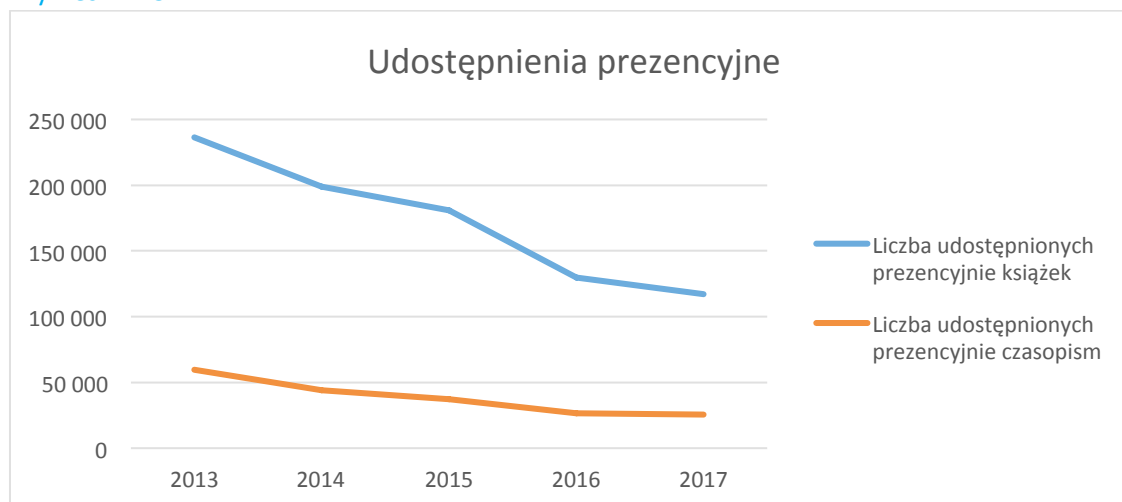
Wykres nr 12

6. Udostępnienia prezencyjne książek i czasopism

Biblioteki udostępniają zbiory prezencyjnie (na miejscu, w czytelni) lub wypożyczają je na zewnątrz. Zgodnie ze Sprawozdaniami liczby udostępnień prezencyjnych książek i czasopism spadają systematycznie. W roku 2017 r są na poziomie 50 % w stosunku do roku 2008, przy czym spadek udostępnień czasopism jest nieco wolniejszy.

Wykres nr 13

Najwięcej udostępnień prezencyjnych w 2017 r książek zarejestrowano w Bibliotece im. W. Borowego (WP) – ok. 24 000/rok oraz w bibliotece Wydziału Prawa i Administracji – ok. 23 000/rok. Takie wysokie wskaźniki w obu w/w bibliotekach utrzymują się od kilku lat.

Opierając się na danych ze Sprawozdania, czytelnicy korzystający z prezencyjnego udostępniania czasopism najczęściej znajdują je na Wydziale Prawa i Administracji – udostępnienia prezencyjne czasopism są na poziomie 11 000/rok.

Trudności w interpretacji danych o udostępnieniach prezenyjnycy opisujemy na zakończenie rozdziału, jednak sumaryczne dane oddają zapewne faktyczny trend spadkowy w zakresie rejestrowanych udostępnień.

Wykres nr 14

Okazuje się, że biblioteki, które przodują w statystykach udostępniania prezenyjnycy książek i czasopism prezentowanych w Sprawozdaniu, nie są bibliotekami wolnego dostępu. Być może wynika to z faktu, że rzadko pracownicy bibliotek z wolnym dostępem przed odłożeniem książki/czasopisma z wózka na miejsce na regale, rejestrują tę książkę/czasopismo w systemie. Dodatkowo, biblioteki wolnego dostępu są niewielkie.

Biblioteką w pełni wolnego dostępu jest Biblioteka Szkoły Języków Obcych, a Biblioteka Papirologii oraz Biblioteka Instytutu Filologii Klasycznej w wolnym dostępie mają ok 80% zbiorów, w pozostałych udział zbiorów w wolnym dostępie jest niewielki, a więc bazują na tradycyjnym sposobie udostępniania zasobów przez bibliotekarza.

Wykres nr 15

Interpretacja danych dot. udostępnień prezencyjnych napotyka na szereg przeszkód. Od strony organizacyjnej oraz rejestracji takich udostępnień istnieje duża różnorodność. Występuje co najmniej 5 typów udostępnień prezencyjnych:

1. Czytelnik sam bierze książkę z półki i po skorzystaniu - sam ją odkłada na miejsce (trudne do rejestracji – brak informacji)
2. Czytelnik sam bierze książkę z półki i po skorzystaniu odkłada na wózek, a następnie bibliotekarz odkłada na półkę zliczając (lub nie) woluminy odkładane na miejsce oraz notuje ile książek odłożył na półkę (rejestracja jest niedoskonała i może być uznaniowa – niski stopień wiarygodności)
3. Czytelnik sam bierze książkę z półki i po skorzystaniu odkłada na wózek, a następnie bibliotekarz odkłada na półkę wcześniej rejestrując w systemie informatycznym woluminy odkładane na miejsce (rejestracja prawidłowa – wysoki stopień wiarygodności)
4. Bibliotekarz udostępnia (np. przynosi z magazynu, albo podaje z półki) książkę czytelnikowi, a po skorzystaniu odbiera książkę i odkłada na półkę (lub odkłada na półkę książkę złożoną na wózek) i jedynie zlicza sztuki woluminów odkładanych na półki (rejestracja jest niedoskonała i może być uznaniowa – niski stopień wiarygodności)
5. Bibliotekarz udostępnia (np. przynosi z magazynu, albo podaje z półki) książkę czytelnikowi, a po skorzystaniu odbiera książkę i odkłada na półkę (lub odkłada na półkę książkę złożoną na wózek) wcześniej rejestrując ten fakt w systemie informatycznym (rejestracja prawidłowa – wysoki stopień wiarygodności)

lub system mieszany rejestracji w/w udostępnień prezencyjnych.

Porównywalność danych uzyskiwanych w tak zróżnicowany sposób przez różne biblioteki jest niewielka. Nawet w ramach jednej biblioteki zmienność w latach budzi wątpliwości co do konsekwentnego stosowania metodologii: jedna z bibliotek wykazała w 2008 r. ok. 420 000 udostępnień (tak ! 420 000), a w latach 2013-2017 udostępnienia spadały z ok. 11 000 do 3 000.

Ustalenie jednoznacznych wytycznych dotyczących rejestracji udostępnień prezencyjnych jest niezbędna do odpowiedzialnego prezentowania powyższych danych. Najlepiej byłoby, aby każda udostępniona książka była odkładana na wózek, a następnie rejestrowana w systemie informatycznym przez pracownika biblioteki, a następnie odkładana na półkę. Takie działanie pozwoliłoby na otrzymanie informacji o książkach, które cieszą się zainteresowaniem w czytelnici. Niestety, taka praktyka nie jest powszechna, tym bardziej że biblioteki nawet jeśli mają rejestrację zbiorów w katalogu bibliotek UW w systemie Vitrua, to zazwyczaj nie korzystają z tego systemu do udostępniania prezencyjnego.

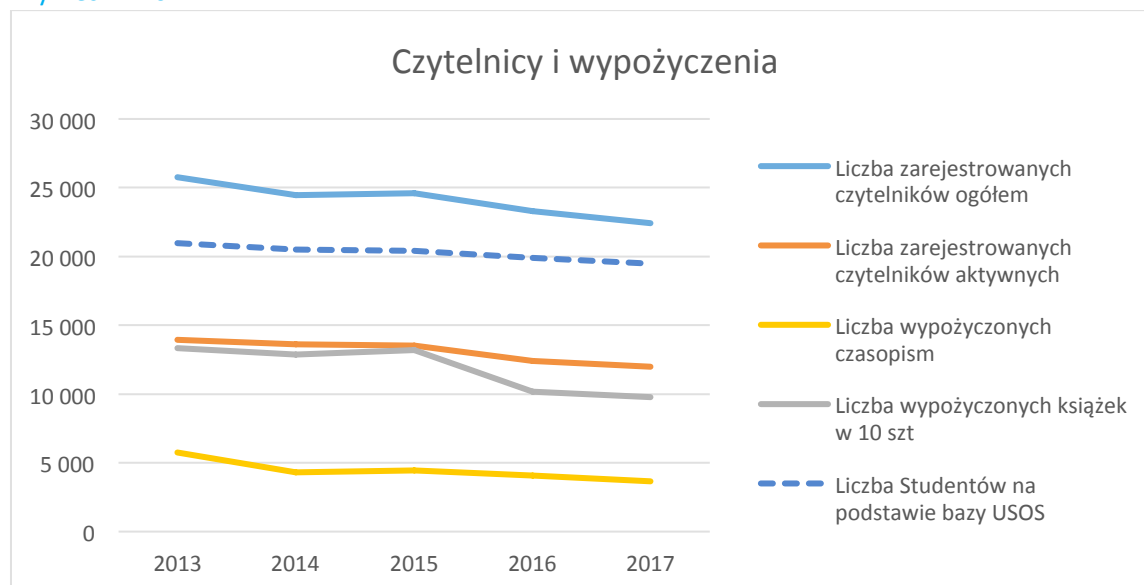
7. Czytelnicy i wypożyczenia

W każdej z analizowanych bibliotek badano dane o liczbie czytelników zarejestrowanych w tej bibliotece, oraz czytelników aktywnych, czyli takich, którzy skorzystali ze zbiorów tej biblioteki w ciągu danego roku. Liczba czytelników aktywnych w danej bibliotece może być większa od liczby zarejestrowanych. Czytelnicy aktywni, nie zarejestrowani w danej bibliotece często korzystają ze zbiorów wyłącznie na miejscu.

W 2017 r. w analizowanych bibliotekach liczba zarejestrowanych czytelników wynosi 22 423, a czytelników aktywnych 11 984, co stanowi ok. 55% czytelników zarejestrowanych.

W latach 2013-17 liczba czytelników oraz wypożyczeń z roku na rok spada, co obrazuje Wykres 16

Wykres nr 16

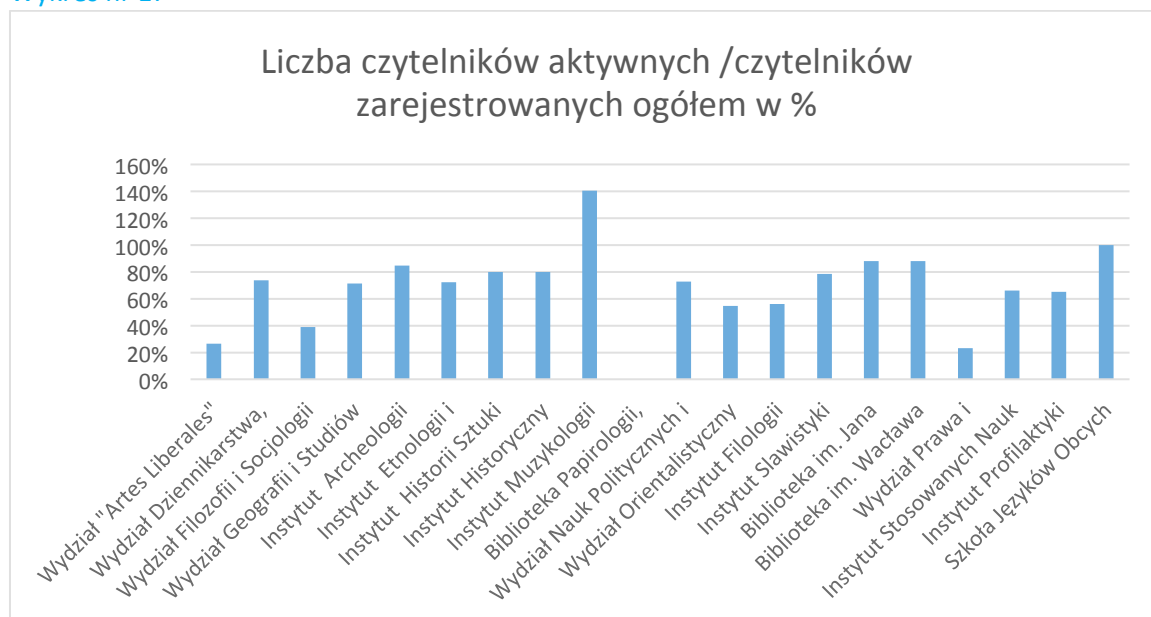
Wg informacji ze Sprawozdania za rok 2017 zaprezentowanych na Wykresie 18 najczęściej zarejestrowanych czytelników (5 875 osób) jest w Bibliotece WPIA, lecz aktywni czytelnicy stanowią jedynie ok. 20%.

Liczba czytelników aktywnych do czytelników zarejestrowanych ogółem przedstawia Wykres 17.

Na szczególne odnotowanie w zakresie czytelników aktywnych zasługuje Biblioteka Instytutu Muzykologii, w której liczba czytelników aktywnych przewyższa liczbę czytelników zarejestrowanych. Stan taki wynika zapewne z faktu, że biblioteka ta jest odwiedzana przez osoby z innych jednostek UW lub „z zewnątrz”, które nie mogą mieć statusu czytelnika zarejestrowanego w tej bibliotece (nie są pracownikami/studentami IM UW), ale z niej korzystają, więc są czytelnikami aktywnymi. Czytelnicy ci często korzystają ze zbiorów na miejscu.

Przedstawione analizy są niepełne, bowiem w Sprawozdaniach brak jest danych o czytelnikach zarejestrowanych i aktywnych oraz wypożyczeniach w Bibliotece Papirologii w latach 2013-17, oraz informacji o wypożyczeniach w Bibliotece Instytutu Archeologii.

Wykres nr 17

Wykres nr 18

Uwaga: Wg informacji uzyskanej od kierownika Biblioteki Wydziału Filozofii i Socjologii, ze względu na trudności w rozdzieleniu danych dot. czytelników z jednostek do których należy biblioteka (WFIS/UW, PAN oraz PTF), do Sprawozdania podawana jest liczba wszystkich czytelników oraz wypożyczeń, korzystających z całej biblioteki.

Biblioteki, w których obserwowana jest największa liczba wypożyczeń (co nie jest tożsame z liczbą wypożyczanych woluminów, bo jeden wolumin bywa wypożyczany kilka razy) w stosunku do zasobności zbiorów wg Sprawozdania za rok 2017 to biblioteki :

- Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych
- Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych
- Instytutu Muzykologii
- Wydziału Filozofii i Socjologii

Na Wykresie nr 19 zilustrowano „ruch na półkach”, czyli stosunek liczby wypożyczeń książek do wielkości zbiorów.

Wykres nr 19

Uwaga: Pomarańczowa linia na wykresie oznacza średnią

Największy wskaźnik w tym zakresie (sięgający 32%) obserwuje się w Bibliotece Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych.

Należy jednak mieć świadomość, że ze względu na różnorodność sposobu rejestracji wypożyczeń przez poszczególne biblioteki oraz różnorodnie przyjmowaną definicję np. „czytelnika aktywnego” – porównywalność danych z różnych bibliotek może być wątpliwa.

Najprecyzyjniejsze dane o wypożyczeniach dotyczą bibliotek, które rejestrują je w systemie elektronicznym, w szczególności w Virtui (p. Rozdział 9).

8. Zatrudnienie w bibliotekach i wskaźniki związane z pracą bibliotekarza

W Tabeli 7 podano dane o zatrudnieniu w poszczególnych bibliotekach w podziale na stanowiska. Dane te dotyczą roku 2018, pochodzą bowiem z udostępnionej pojedynczo tabeli ze Sprawozdania za rok 2018.

Tabela nr 7

Nr bibl.	Biblioteka	Liczba pracowników na stanowiskach													Zatrudnionych ogółem 2018r		
		kustosz dyplomowany	bibliotekarz			dokument.		magaz.		specjalista		referent		osób	etatów		
			kustosz	starszy bibliotekarz	bibliotekarz	młodszy bibliotekarz	starszy dokumentalista	dokumentalista	starszy magazynier	magazynier	starszy specjalista	specjalista	starszy referent			referent	innych
1	Wydział "Artes Liberales"		1													1	0,6
2	Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii		2													2	2
3	Wydział Filozofii i Socjologii		5											1		6	6
4	Wydział Geografii i Studiów Regionalnych		3	2	3											8	7,5
5	Instytut Archeologii		2		1	1										4	4
6	Instytut Etnologii i Antropologii Kultury		1			1										2	2
7	Instytut Historii Sztuki		1		1											2	2
8	Instytut Historyczny		3	4	3				1							11	11
9	Instytut Muzykologii		3	1					1							5	5
10	Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiej i Kościelnej		1													1	1
11	Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	1	1	1	2		1						1			7	7
12	Wydział Orientalistyczny		2	1	2	9			1							15	10
13	Instytut Filologii Klasycznej ¹					3					1					4	1,8
14	Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej		1													1	1
15	Biblioteka im. Jana Baudouina de Courcelles		1	1		2										4	3
16	Biblioteka im. Wacława Borowego		3		2	1										6	6
17	Wydział Prawa i Administracji		6	2	2				1							11	11
18	Instytut Stosowanych Nauk Społecznych		1					2								3	3
19	Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji		1			1										2	2
20	Szkoła Języków Obcych ¹				1											1	1

Legenda: na różowo zaznaczono biblioteki wchodzące w skład Wydziału Historycznego, a fioletowo Wydziału Polonistyki.

Zauważmy, że cztery biblioteki zatrudniają tylko 1 osobę, w tym jedna (Wydziału Artes Liberales) nawet nie w pełnym wymiarze czasu pracy. Nasuwa się pytanie, czy jedna osoba jest w stanie prawidłowo obsługiwać zbiory i czytelników? Brak jest danych o innych formach zatrudnienia pracowników bibliotek (umowy zlecenia, o dzieło itp.).

W trzech przypadkach jednoosobowych bibliotek, liczba wypożyczeń jest mała i nie przekracza 500 egzemplarzy/rok, lecz w czwartej, jednoosobowej bibliotece : Instytutu Sławistyki Zachodniej i Południowej wskaźnik ten jest czterokrotnie większy i sięga powyżej 1 900 wypożyczeń /rok.

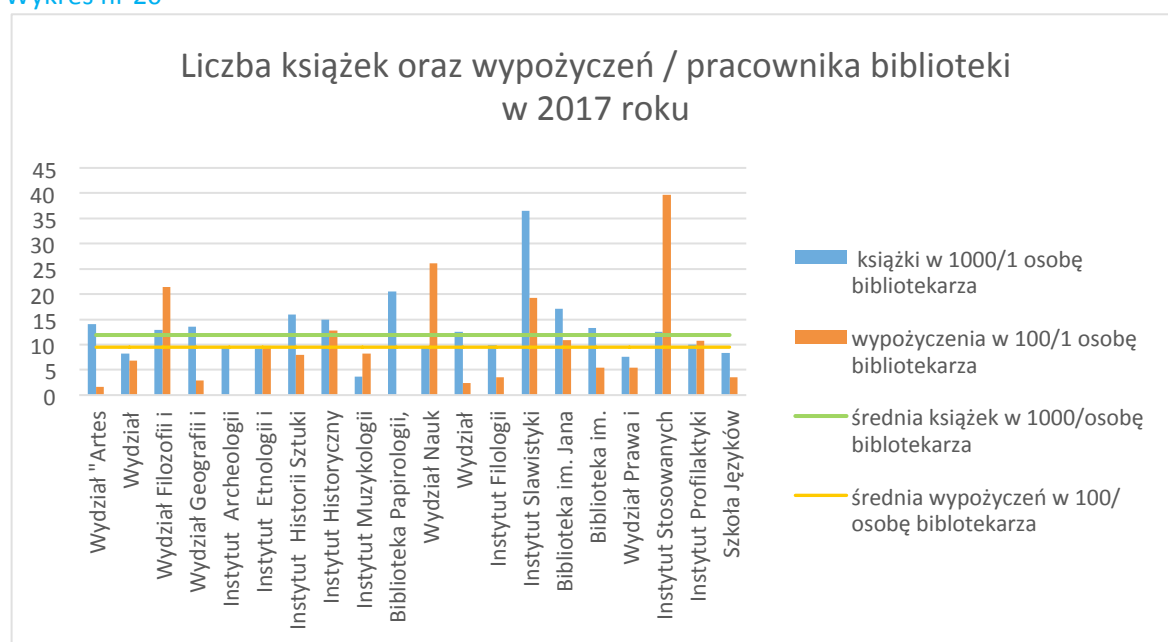
W następnej Tabeli 8 i na Wykresie 20 przeanalizowano liczebność zasobów i wypożyczeń w odniesieniu do liczby zatrudnionych (na podstawie danych z 2017 roku).

Tabela nr 8

Nr bibl.	Biblioteka	Zatrudnionych ogółem 2017		Liczba woluminów książek w zasobach biblioteki 2017	Liczba wypożyczonych woluminów książek 2017	Liczba woluminów książek w zasobach biblioteki 2017		Liczba wypożyczonych woluminów książek 2017	
		osób	etatów			książki w 1000/1 osobę bibliotekarza	książki w 1000/1 etat bibliotekarza	wypożyczenia w 100/1 osobę bibliotekarza	wypożyczenia w 100/1 etat bibliotekarza
1	Wydział "Artes Liberales"	1	0,75	14 080	167	14	19	2	2
2	Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii	3	2,50	24 696	2 044	8	10	7	8
3	Wydział Filozofii i Socjologii	8	8	103 373	17 126	13	13	21	21
4	Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	10	9,5	135 547	2 838	14	14	3	3
5	Instytut Archeologii	4	4	37 517	bd	9	9	bd	bd
6	Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej	2	2	18 485	1 937	9	9	10	10
7	Instytut Historii Sztuki	2	2	31 963	1 590	16	16	8	8
8	Instytut Historyczny	11	11	164 814	14 044	15	15	13	13
9	Instytut Muzykologii	5	5	18 446	4 092	4	4	8	8
10	Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego	1	1	20 469	bd	20	20	bd	bd
11	Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	7	7	68 340	18 260	10	10	26	26
12	Wydział Orientalistyczny	16	11,50	199 817	3 736	12	17	2	3
13	Instytut Filologii Klasycznej	4	2	39 563	1 435	10	20	4	7
14	Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej	1	1	36 448	1 920	36	36	19	19
15	Biblioteka im. Jana Baudouina de Courtenay	4	3	68 500	4 357	17	23	11	15
16	Biblioteka im. Wacława Borowego	6	6	79 895	3 233	13	13	5	5
17	Wydział Prawa i Administracji	12	12	91 660	6 533	8	8	5	5
18	Instytut Stosowanych Nauk Społecznych	3	3	37 571	11 920	13	13	40	40
19	Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	2	2	20 116	2 161	10	10	11	11
20	Szkoła Języków Obcych	1	1	8 338	355	8	8	4	4
	Razem/Średnia:	103	94,3	1 219 638	97 748	12	13	9	10

Wykres nr 20

9. Zbiory w katalogu bibliotek UW Virtua

Biblioteki mogą i powinny wykorzystywać system Virtua do katalogowania zbiorów, oraz rejestracji wypożyczeń.

W Tabeli 9 podajemy dane o rejestracji woluminów książkowych poszczególnych bibliotek w Virtua, zaznaczając te które nie rejestrują wypożyczeń w tym systemie. Wśród analizowanych bibliotek jedynie biblioteka Wydziału Dziennikarstwa Informatyki i Bibliologii wcale nie rejestruje zasobów bibliotecznych w systemie Virtua, a 13 bibliotek (zaznaczone na niebiesko) rejestruje zbiory w Virtua, ale nie rejestruje wypożyczeń w tym systemie. Bibliotek, które rejestrują oraz wypożyczają w systemie Virtua jest tylko 6 na 20 badanych. Ogromnie utrudnia to śledzenie faktycznej ewolucji działania systemu bibliotecznego.

Tabela nr 9

Biblioteka	Liczba woluminów książek wg sprawozdania BUWiBW (2017 r)	Liczba woluminów książek wg Virtua (kwiecień 2019 r)	Pozostało do wprowadzenia do Virtua	% zbiorów wprowadzonych do Virtua	Uwagi
Wydział "Artes Liberales"	14 080	5 180	8 900	37%	
Wydział Dziennikarstwa, Informatyki i Bibliologii	24 696	0	24 696	0%	ad 1
Wydział Filozofii i Socjologii	103 373	90 397	12 976	87%	ad 2
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	135 547	54 229	81 318	40%	
Instytut Archeologii	37 517	11 489	26 028	31%	
Instytut Etnologii i Antropologii Kultury	18 485	7 330	11 155	40%	
Instytut Historii Sztuki	31 963	23 554	8 409	74%	
Instytut Historyczny	164 814	110 188	54 626	67%	
Instytut Muzykologii	18 446	15 814	2 632	86%	
Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego	20 469	1 126	19 343	6%	
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	68 340	64 745	3 595	95%	
Wydział Orientalistyczny	199 817	42281	157 536	21%	
Instytut Filologii Klasycznej ¹	39 563	1 575	37 988	4%	
Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej	36 448	164	36 284	0%	ad 2
Biblioteka im. Jana Baudouina de Courcelles	68 500	29	68 471	0%	ad 2
Biblioteka im. Wacława Borowego	79 895	170	79 725	0%	ad 2
Wydział Prawa i Administracji	91 660	78 546	13 114	86%	
Instytut Stosowanych Nauk Społecznych	37 571	15 104	22 467	40%	
Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	20 116	13 599	6 517	68%	
Szkoła Języków Obcych ¹	8 338	3 438	4 900	41%	
	1 219 638	538 958	680 680	44%	
		- jednostki, które nie wypożyczają w systemie Virtua			
	ad 1	-brak jednostki w systemie Virtua			
	ad 2	-rozpoczęto wprowadzanie danych do Virtua w 2018r			

Uwaga: W przypadku Wydziału Filozofii i Socjologii, powyżej przedstawione dane dotyczące rejestracji woluminów książkowych w Virtui dotyczą zbiorów połączonych trzech bibliotek WFIS UW, FIS PAN, PTF, a nie jedynie zbiorów UW, dlatego też wskaźnik rejestracji zbiorów na poziomie 87% jest mylący. Dla całości zbiorów tych trzech połączonych bibliotek (ok 210 tys. książek) wskaźnik rejestracji woluminów książkowych w Virtui wynosi 43%.

Średnio procent zbiorów książkowych, zarejestrowanych w systemie Virtua, dla analizowanych bibliotek wynosi wg Sprawozdania 44% zbiorów.

W czołówce bibliotek, które mają zarejestrowaną znaczną część zbiorów książkowych w Virtua są :

- Biblioteka Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych (95%)
- Biblioteka Instytutu Muzykologii i Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji *ex aequo* (86%)
- Biblioteka Instytutu Historii Sztuki (74%)

Zestawienie w poniższej Tabeli 10 podaje łączną liczbę rekordów Virtua dotyczących wszystkich zbiorów w poszczególnych bibliotekach, oraz rekordów dotyczących tylko woluminów książek. Wynika stąd, że część z bibliotek rejestruje w Virtui również czasopisma i zbiory specjalne. Liczba takich rekordów została uzyskana przez odjęcie liczby rekordów książkowych od wszystkich rekordów w Virtua.

Tabela nr 10

Biblioteka	Liczba rekordów książek wg Virtua z dn. 23.04.19	Liczba wszystkich rekordów wg Virtua z dn. 18.04.19	Zbiory specjalne i czasopisma (nie książki) skatalogowane w systemie Virtua (różnica kol.2 i kol.1)	Udział zbiorów specjalnych i czasopism w zbiorach skatalogowanych w systemie Virtua
	1	2	3	4
Wydział "Artes Liberales"	5 180	5 184	4	0%
Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii ¹	0	0	0	
Wydział Filozofii i Socjologii	90 397	91 331	934	1%
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	54 229	58 964	4 735	8%
Instytut Archeologii	11 489	19 974	8 485	42%
Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej	7 330	7 287	-43	
Instytut Historii Sztuki	23 554	23 756	202	1%
Instytut Historyczny	110 188	111 037	849	1%
Instytut Muzykologii	15 814	29 000	13 186	45%
Biblioteka Papirologii, Prawa Rzymskiego i Antycznego ¹	1 126	1 133	7	1%
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	64 745	65 763	1 018	2%
Wydział Orientalistyczny	42281	43 168	887	2%
Instytut Filologii Klasycznej ¹	1 575	1 553	-22	
Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej ¹	164	142	-22	
Biblioteka im. Jana Baudouina de Courtenay	29	29	0	0%
Biblioteka im. Wacława Borowego	170	156	-14	
Wydział Prawa i Administracji	78 546	80 509	1 963	2%
Instytut Stosowanych Nauk Społecznych	15 104	15 111	7	0%
Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	13 599	13 728	129	1%
Szkoła Języków Obcych ¹	3 438	3 438	0	0%
	538 958	571 263	32 305	
- biblioteki z dużym udziałem zbiorów specjalnych i czasopism skatalogowanych w Virtua				

Jak pokazuje powyższe zestawienie, liderami w zakresie rejestracji czasopism i zbiorów specjalnych są biblioteki, które mają duże zasoby zbiorów specjalnych i czasopism w stosunku do zasobności wszystkich zbiorów.

- Biblioteka Instytutu Muzykologii (45% stanowią inne/nieksiążkowe pozycje w stosunku do wszystkich pozycji skatalogowanych w Virtua)
- Biblioteka Instytutu Archeologii (42% stanowią inne/nieksiążkowe pozycje w stosunku do wszystkich pozycji skatalogowanych w Virtua)
- Biblioteka Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych (8% stanowią inne/nieksiążkowe pozycje w stosunku do wszystkich pozycji skatalogowanych w Virtua)

Ze względu na fakt, że dane były pobierane z systemu Virtua w zakresie wszystkich rejestrów w dniu 18.04.2019, a następnie w zakresie jedynie książek były pobierane w dniu 23.04.2019, dlatego też okazało się, że dla bibliotek, które na bieżąco pracują nad wprowadzaniem zbiorów i w których głównym zasobem są książki – różnica w kolumnie (4) jest liczbą ujemną. Są to:

- Biblioteka Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej
- Biblioteka Instytutu Filologii Klasycznej
- Biblioteka Instytutu Sławistyki Zachodniej i Południowej
- Biblioteka im. Wacława Borowego

Spośród bibliotek, które mają powyżej 70% zarejestrowanych książek w systemie Virtua (zgodnie z powyżej przedstawioną Tabelą nr 9 tj. WFiS, WNPiSM, IM, WPiA oraz IHS) 2 z 5 bibliotek, tj.: Wydziału Filologii i Socjologii oraz Instytutu Historii Sztuki nie rejestrują wypożyczeń w systemie Virtua.

Wśród bibliotek, które mają mniejszy udział zarejestrowanych zbiorów w Virtui (tj. poniżej 70%) odsetek bibliotek niewypożyczających w Virtui jest dużo większy i wynosi 11/14.

Obecnie wśród 19 bibliotek prowadzących rejestr zbiorów w Virtui tylko 6 wypożycza korzystając z tego systemu, pozostałych 13 korzysta z innych systemów rejestracji wypożyczeń (także papierowych).

Kierownicy bibliotek, wyjaśniając dlaczego (nawet bibliotek o skatalogowanej znacznej części zbiorów książkowych w systemie Virtua), nie wypożyczają w systemie Virtua, podają następujące powody, ich zdaniem utrudniające wdrożenie tej funkcjonalności w systemie Virtua:

- brak środków dla bibliotek na wynagrodzenia pracownicze, zatrudnienie nowych pracowników (w zakresie uzupełnienia chociażby części składu bibliotecznego sprzed 2-3 lat) oraz wyposażenie biblioteki w sprawny sprzęt komputerowy
- obawy przed wypożyczaniem międzybibliotecznym (w tym mając na względzie unikatowość własnych zbiorów) oraz przed otwarciem się na innych studentów UW niż z własnego wydziału
- wątpliwości co do umożliwienia formalnego wypożyczania w systemie Virtua przez czytelników z innych jednostek, które tworzą wspólną jednostkę biblioteczną z UW
- strata informacji systemowej dla czytelników o znacznym zasobie zbiorów zewidencjonowanym w innym/obowiązującym dotychczas systemie bibliotecznym
- obawy przed twardymi zasadami BUW w zakresie wypożyczeń w tym:
  - brak uprawnień do wyrobienia kart/kont dla czytelników przez biblioteki wchodzące do systemu wypożyczeń Virtua
  - brak dostępu do systemu elektronicznego Virtua dla lokalnych informatyków, w zakresie listowania informacji oraz robienia raportów z jednoczesnym poczuciem, że

siły BUW w tym zakresie są ograniczone.

- obawa przed koniecznością przyjęcia systemu kar finansowych za nieterminowe zwroty książek, który obowiązuje w BUW.

Należy zauważyć, że powyżej cytowane obawy często nie mają odzwierciedlenia w rzeczywistości i wynikają z braku wiedzy na ten temat, zapewne jednak wpływają na podejmowane działania.

Należy podkreślić, że dane o liczbach udostępnień lub wypożyczeń nie oddają w pełni faktycznego zainteresowania czytelników poszczególnymi tytułami, bowiem jedna książka jest wielokrotnie udostępniana. Zbadano więc „zbiory zalegające”, czyli liczbę woluminów, które na przestrzeni trzech lat nie były ani razu wypożyczone (w przypadku udostępnień w dostępie otwartym tytuły często nie są odnotowywane).

Badania liczby niewypożyczanych woluminów (praktycznie książek, bo czasopisma są dostępne jedynie „na miejscu”), a także tych najczęściej wypożyczanych są oparte jedynie na danych dotyczących wypożyczeń książek przez biblioteki rejestrujące i udostępniające książki w systemie Virtua. W Tabeli 11 ograniczamy się do tych 6 spośród 19 bibliotek.

Tabela nr 11

Biblioteka	Liczba egzemplarzy książek w Virtua	Liczba egzemplarzy NON-Circ	Liczba egzemplarzy wypożyczonych w 2016-2019	Liczba niewypożyczonych w 2016-2019.	Procent niewypożyczonych	Procent niewypożyczonych z uwzględnieniem NON-Circ
Wydział "Artes Liberales"	5 180	4	154	5 026	97%	97%
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	54 229	8 678	4 163	50 066	92%	80%
Instytut Muzykologii	15 814	3 164	3 991	11 823	75%	62%
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	64 745	12 860	17 453	47 292	73%	61%
Wydział Prawa i Administracji	78 546	12 440	8 835	69 711	89%	77%
Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	13 599	2 475	2 701	10 898	80%	68%
Razem biblioteki, które wypożyczają w systemie Virtua :	232 113	39 621	37 297	194 816	84%	72%

W bibliotekach rejestrujących wypożyczenia woluminów książkowych w Virtua, 84% stanowią woluminy, których na przestrzeni lat 2016-2019 nie wypożyczono ani razu.

Przy uwzględnieniu egzemplarzy NON-Circ udział niewypożyczonych woluminów stanowi 72%. Tylko 28% zbiorów książek przeznaczonych do wypożyczania znajdowało się w obrocie.

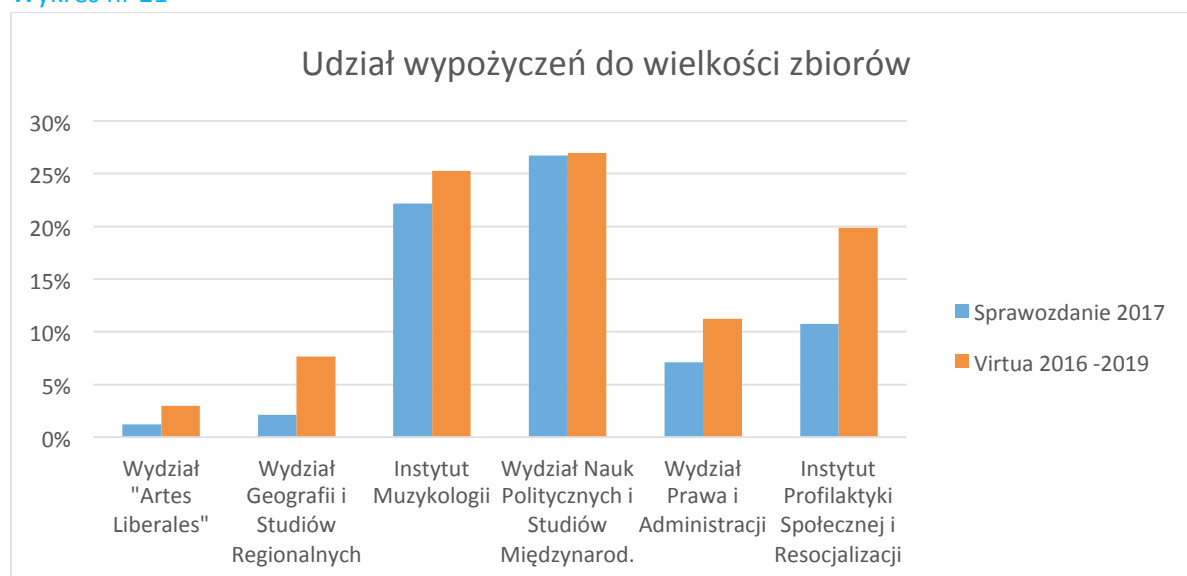
- Najmniejszy procent woluminów książkowych (3%) wypożyczono w Bibliotece Wydziału „Artes Liberales”
- Największy procent woluminów książkowych (39%) wypożyczono w Bibliotece Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych.

Przy porównaniu udziału wypożyczeń do zasobności zbiorów wg dostępnych źródeł tj. Sprawozdania (za rok 2017) oraz informacji z Virtua (za lata 2016-19) dla bibliotek wypożyczających w Virtua, okazuje się, że dane te są kompatybilne, co pokazuje Tabela nr 12 oraz Wykres nr 21.

Tabela nr 12

	Sprawozdanie 2017			Virtua 2016 -2019		
	zbiory	wypożyczenia	%	zbiory	wypożyczenia	%
Wydział "Artes Liberales"	14 080	167	1%	5 180	154	3%
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	135 547	2 838	2%	54 229	4 163	8%
Instytut Muzykologii	18 446	4 092	22%	15 814	3 991	25%
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarod.	68 340	18 260	27%	64 745	17 453	27%
Wydział Prawa i Administracji	91 660	6 533	7%	78 546	8 835	11%
Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	20 116	2 161	11%	13 599	2 701	20%
	348 189	34 051		232 113	37 297	

Wykres nr 21

10. Biblioteka Wydziału Orientalistycznego

Ze względu na planowaną modernizację Budynku Porektorskiego (AHA), przeprowadzono szczegółową analizę zbiorów Wydziału Orientalistycznego znajdujących się w tym budynku, bowiem będą musiały one ulec w najbliższym czasie relokacji. Ogromna większość zbiorów Wydziału Orientalistycznego (ok. 85%, czyli ok. 170 000 j.e.) znajduje się w tym budynku.

Biblioteka Wydziału Orientalistycznego (BWO) składa się z 13 zbiorów dla obszarów różnych pod względem kultury i języka, a także ze względu na osobę darczyńcy (kolekcje profesorów np. Aleksandra Macedońskiego) – osobno skatalogowane.

Księgozbiory Biblioteki WO zgromadzone w budynku Porektorskim przynależą do następujących zakładów i katedr:

- Zakład Hebraistyki
- Katedra Azji Południowej
- Zakład Wschodu Starożytnego
- Mongolistyka i Tybetologia (Biblioteka Ludów Azji Środkowej)
- Zakład Islamu Europejskiego
- Katedra Języków i Kultur Afryki
- Zakład Egypтологии

- Katedra Arabistyki i Islamistyki
- Turkologia i Iranistyka
- Katedra Japonistyki (część zbiorów)

W innych lokalizacjach (poza budynkiem Porektorskim) znajdują się zbiory następujących jednostek:

- Katedra Japonistyki (pozostała część zbiorów),
- Zakład Koreanistyki,
- Zakład Sinologii,
- Studia nad Buddyzmem.

Dla przypomnienia informacji o przestrzeniach zajmowanych przez Wydział Orientalistyki dla potrzeb zbiorów bibliotecznych przedstawiamy poniżej Tabelę 13 (fragment Tabeli 1)

Tabela nr 13

Nr bibl	Wyszczególnienie	Adres	Kod budynku	BB [m ²]	BM [m ²]	Inne pomieszczenia z funkcją biblioteczną (mieszane)	Suma	System informatyczny, z którego korzysta biblioteka	
12	Wydział Orientalistyczny	Zakład Hebraistyki	Kr. Prz. 26/28	AHA		24,7	24,7	VIRTUA	
13		Katedra Azji Południowej	Kr. Prz. 26/28	AHA	8,0		101,8	109,8	VIRTUA
14		Zakład Wschodu Starożytnego	Kr. Prz. 26/28	AHA			42,8	42,8	VIRTUA
15		księgozbiór Mongolistyki i Tybetologii	Kr. Prz. 26/28	AHA			56,6	56,6	VIRTUA
16		Katedra Języków i Kultur Afryki	Kr. Prz. 26/28	AHA	14,0		100,5	114,5	VIRTUA
17		Zakład Egypтологии	Kr. Prz. 26/28	AHA			16,5	16,5	VIRTUA
18		Katedra Arabistyki i Islamistyki	Kr. Prz. 26/28	AHA	19,5	11,0	67,0	97,5	VIRTUA
19		księgozbiór Turkologii i Iranistyki	Kr. Prz. 26/28	AHA	20,0		105,8	125,8	VIRTUA
20		Zakład Islamu Europejskiego	Kr. Prz. 26/28	AHA			13,5	13,5	brak
21		Katedra Japonistyki	Kr. Prz. 26/28	AHA	36,4	10,6	103,2	150,2	PROGRAM WŁASNY
22		Biblioteka WO z czytelnią	Kr. Prz. 26/28	AHA	48,0			48,0	VIRTUA
23		Magazyn książek i czasopism	Kr. Prz. 26/28	AHA		250,4		250,4	VIRTUA
24		Zakład Sinologii	Krakowskie P	BCA	16,0			16,0	VIRTUA
25		Katedra Japonistyki	Nowy Świat 4	VNA	15,0			15,0	PROGRAM WŁASNY
26	Zakład Koreanistyki	Hoża 69	VHA	74,5			74,5	VIRTUA	
27	Pracownia Studiów nad Buddyzmem	Oboźna 7					0,0	?	

Dla potrzeb niniejszego raportu Biuro ds. Nieruchomości, na prośbę Zespołu Roboczego ds. Analiz i Prognoz dokonało przeglądu pomieszczeń w Budynku Porektorskim w celu identyfikacji innych pomieszczeń niż biblioteczne, w których przechowywane są księgozbiory. Z danych w Tabeli 13 wynika, że w przypadku budynku Porektorskiego część zbiorów bibliotecznych przechowywanych jest w pomieszczeniach o funkcji innej niż BB i BM, w tzw. „Innych pomieszczeniach z funkcją biblioteczną (mieszaną)”.

Należy podkreślić, że biblioteka WO jest w bardzo trudnej sytuacji lokalowej. Brak przestrzeni dedykowanej dla biblioteki w dostatecznej dla niej wielkości powoduje, że zbiory gromadzone są również w innych pomieszczeniach takich jak gabinety pracowników naukowych lub sale dydaktyczne, nierzadko w trzech rzędach na jednej półce.

Wg informacji otrzymanych od pracowników biblioteki WO, charakter pracy ze studentami wśród książek określonego języka i kultury wpisuje się w tradycję tego wydziału. Grupy są niewielkie i kameralny sposób prowadzenia zajęć w przestrzeniach wykładowo-bibliotecznych jest traktowany jako naturalny.

Przestrzenie piwniczne, w których znajdują się magazyny czasopism i książek nie są przystosowane do takich celów. Pomieszczenia te są zawilgocone oraz niewentylowane co powoduje środowisko namnażania się grzybów groźnych nie tylko dla samych zbiorów ale również dla personelu pracującego w tych warunkach.

W Sprawozdaniach podawana jest łączna liczba jednostek ewidencyjnych wszystkich kolekcji BWO. Dane o liczbie książek w poszczególnych kolekcjach oraz długości półek, na których są zgromadzone uzyskano od kierownika BWO. Należy zauważyć, że dane o długości półek też nie są jednoznaczne; w niektórych przypadkach gdy na półkach było kilka rzędów książek podawano fizyczną długość odpowiednio zwielokrotnioną. Nie jest jasne, czy na niektórych półkach zakwalifikowanych jako „książkowe” nie stoją także czasopisma. W celu szacunkowej weryfikacji zgodności danych wykonano następujące obliczenie: łączną liczbę woluminów książkowych w bibliotece WO podzielono przez liczbę metrów bieżących półek otrzymując liczbę woluminów przypadających na metr bieżący półki. $201320 \text{ wol.} / 7190 \text{ m} = 28 \text{ wol./m}$. Liczba ta jest zbliżona do wartości normatywnych podanych np. w klasycznym podręczniku Neuferta². Wartości w kolumnie „Szacowana liczba książek wg długości półek” zostały otrzymane przez pomnożenie długości półek danej kolekcji przez 28.

---

² E. Neufert, Podręcznik projektowania architektoniczno-budowlanego. Wydawnictwo Arkady

Tabela nr 14

Księgozbiór WO	Lokalizacja	Informacja o zasobności zbiorów (woluminów książkowych) wg informacji od Kierownika BWO	Informacja o długości póltek [mb]	Szacowana liczba książek wg długości póltek [28szt/mb] na podstawie Sprawozdania	Różnica w szt	Różnica w %
Zakład Hebraistyki	B. Porektorski	6 700	150	4 200	2 500	37%
Katedra Azji Południowej	B. Porektorski	23 000	1 200	33 600	-10 600	-46%
Zakład Wschodu Starożytnego	B. Porektorski	5 500	190	5 320	180	3%
księgozbiór Mongolistyki i Tybetologii	B. Porektorski	15 500	200	5 600	9 900	64%
Katedra Języków i Kultur Afryki	B. Porektorski	18 500	1 100	30 800	-12 300	-66%
Zakład Egypciologii	B. Porektorski	4 200	100	2 800	1 400	33%
Katedra Arabistyki i Islamistyki	B. Porektorski	16 500	600	16 800	-300	-2%
księgozbiór Turkologii i Iranistyki	B. Porektorski	30 000	900	25 200	4 800	16%
Zakład Islamu Europejskiego	B. Porektorski	500	0	0	500	100%
Katedra Japonistyki	B. Porektorski/NŚ 4	25 000	1 250	35 000	-10 000	-40%
Biblioteka WO z czytelnią	B. Porektorski	3 000	200	5 600	-2 600	-87%
Magazyn książek i czasopism	B. Porektorski	0	0	0	0	
Zakład Sinologii	Kr. Przedmieście 1	16 000	750	21 000	-5 000	-31%
Zakład Koreanistyki	Hoża 69	8 500	350	9 800	-1 300	-15%
Pracownia Studiów nad Buddyzmem	Oboźna 7	844	200	5 600	-4 756	-564%
	Razem :	173 744	7 190	201 320		

Należy zwrócić uwagę, że różnice między wartościami w kolumnie „Info o zasobności zbiorów” a w kolumnie „szacowana liczba książek” są zarówno dodatnie jak i ujemne. Dla jednych księgozbiorów oscylują w granicach błędu 2-3%, a dla innych sięgają kilkudziesięciu a nawet kilkuset procent.

Jednocześnie należy zauważyć, że suma deklarowanych woluminów książek wynosi 173 744 i różni się od informacji zawartej w Sprawozdaniu (201 320) o ok. 26 000 woluminów.

Według dyrektor BUW różnice między faktyczną zasobnością biblioteki a wielkością zbiorów deklarowaną w sprawozdaniach rocznych mogą brać się z faktu, że biblioteki część swoich zbiorów traktują jako "zbiory do zacytowania", ewidencjonują w sposób uproszczony i nie wliczają wartości do majątku jednostki.

Jednak wobec rozbieżności, kierownik BWO zdecydowała o wykonaniu skonstrum. Takie działanie, jeśli będzie połączone z selekcją zbiorów, jest szczególnie pożądane wobec planowanego przeniesienia zbiorów.

Podczas wizji lokalnej w piwnicach Budynku Porektorskiego, w którym znajduje się wg deklaracji osób odpowiedzialnych, magazyn czasopism, stwierdzono, że w tych przestrzeniach znajduje się znacznie więcej czasopism niż jest wykazywanych w „Sprawozdaniu”. Wg deklaracji osób odpowiedzialnych – w magazynie znajduje się ok 1 900 mb półek z czasopismami co (przy założeniu jednostki ewidencyjnej o szerokości ok. 4 cm) stanowi ok 50 000 jednostek ewidencyjnych czasopism, a nie jak jest w Sprawozdaniu – jedynie 8 400. Czas przed przeprowadzką zasobów bibliotecznych z budynku Porektorskiego do innej lokalizacji na czas remontu, wg deklaracji kierownika Biblioteki WO będzie intensywnym czasem porządkowania zbiorów również w zakresie czasopism oraz kolekcji przekazywanych przez darczyńców.

W związku z niedostatecznymi warunkami przechowywania zbiorów bibliotecznych w piwnicach budynku Porektorskiego pozyskano ofertę RDLS Sp. z o.o. na przeprowadzenie usług dekontaminacji z ekspertyzą, którą przygotowała dr Magdalena Dydą,. Opis sytuacji oraz zdjęcia z powyższej oferty stanowią załącznik do niniejszego raportu.

11. Spostrzeżenia i wnioski

Spostrzeżenia i wnioski płynące z badań przedstawimy w kilku podrozdziałach, poświęconych różnym zagadnieniom.

Zróżnicowanie i rozdrobnienie bibliotek

1. Badana grupa bibliotek jest ogromnie zróżnicowana pod względem wielkości zbiorów i ich charakteru. Różnice bywają kilkudziesięciokrotnie.
2. Zróżnicowanie dotyczy nie tylko kwestii będących bezpośrednią pochodną skali, lecz także takich kwestii jak sposób rejestrowania zbiorów i ich udostępniania, w szczególności stosowania różnych systemów informatycznych, bądź tylko wybranych funkcjonalności itp.
3. Ogromnie zróżnicowana jest liczba woluminów oraz liczba wypożyczeń przypadająca na jednego pracownika biblioteki.
4. Bardzo zróżnicowane są warunki pracy bibliotekarzy i przechowywania zbiorów. Są biblioteki dobrze wyposażone, są również takie gdzie warunki są nieakceptowalne.
5. Trudno mówić o systemie bibliotecznym – są to osobne biblioteki, silnie zależne od macierzystych jednostek, korzystające (w różnym stopniu) z systemu informatycznego utrzymywanego przez BUW oraz zobowiązane do sprawozdawczości do BUW.
6. Brakuje dobrego przepływu informacji pomiędzy bibliotekami, biblioteki nie dzielą się dobrymi lub złymi doświadczeniami, pozwalającymi wypracować lepsze rozwiązania, lepiej organizować pracę, lepiej być postrzeganymi przez czytelników.

Wnioski

1. Ujednolicić zasady działania bibliotek wydziałowych (w tym system informatyczny), opierając się na najlepszych rozwiązaniach występujących w SBI UW.
2. Zintegrować niektóre biblioteki, szczególnie biblioteki o małym potencjale samodzielnego działania.

Sprawozdawczość i jakość danych

1. Trzy podstawowe źródła danych, które były przedmiotem analizy to:

- baza nieruchomości prowadzona przez Biuro Nieruchomości, skąd pobierano dane o powierzchniach pomieszczeń bibliotecznych i magazynów;
- sprawozdania BUW i BW, zawierające dane o zbiorach i ich udostępnianiu
- system Virtua.

Tylko dane z Virtua można uznać za precyzyjnie zdefiniowane i w pełni wiarygodne.

2. W przypadku danych o pomieszczeniach wątpliwości nasuwa ich aktualność – jednostki zmieniają charakter użytkowania pomieszczeń, nie informując o tym Biura Nieruchomości. Konieczne jest wprowadzenie procedur zobowiązujących jednostki do przysyłania do BN informacji nie tylko o przebudowach, ale także zmianach charakteru użytkowania pomieszczeń. Dotyczy to oczywiście nie tylko bibliotek.
3. Analizowane dane ze Sprawozdań BUW i BW pochodzą ze sprawozdań przesyłanych do BUW przez biblioteki wydziałowe. Niestety, w formularzu sprawozdawczym brak jest precyzyjnej definicji poszczególnych pól, wskutek czego nie zawsze jest jasne, czy zapytania rozumiane są tak samo przez różne biblioteki. np. nie udało się jednoznacznie ustalić, co należy rozumieć przez „środki własne”, z których zakupywana jest część zbiorów. W sprawozdaniach pojawiają się dane sprzeczne: np. podano liczbę czytelników zarejestrowanych, oraz „w tym” aktywnych, która była większa od liczby czytelników bazowych (zarejestrowanych). Niektóre biblioteki nie podają pewnych danych.
4. Niezależnie od sprawozdań dla BUW biblioteki wydziałowe powinny przekazywać (nie ustalono, czy wszystkie przekazują) sprawozdania do GUS (formularz K-03), w którym pola są ściśle zdefiniowane. Dane dla GUS są bardziej szczegółowe niż w formularzu BUW.
5. Niezależnie od w/w sprawozdań biblioteki wydziałowe są obciążone sprawozdawczością dla Kwestury.

Wnioski

1. Należy przeprojektować zasady zbierania danych z Bibliotek Wydziałowych, precyzyjnie zdefiniować dane oraz określić metodologię zbierania danych oraz przestrzegać kompletności przesyłania danych.
2. Formularz do sprawozdania dla BUW powinien być uzupełnieniem formularza sprawozdania GUS (K-03). Obecnie brak jest kontroli/porównania danych, które biblioteka sprawozdaje w różnych sprawozdaniach.
3. Radykalnym rozwiązaniem byłaby konsekwentna informatyzacja procesów rejestracji i udostępniania zbiorów oraz rezygnacja ze zbierania danych, które nie dają się zweryfikować. Integracja i informatyzacja sprawozdawczości znakomicie zmniejszyłaby jej pracochłonność.

Virtua

1. Mimo upływu 27 lat od wprowadzenia pierwszej wersji Virtua (VTLs), system ten nadal nie jest systemem ogólnouniwersyteckim. Stopień wykorzystania i przekonania lub braku przekonania do używania systemu informatycznego są bardzo zróżnicowane. Jedna z badanych bibliotek w ogóle nie stosuje systemu Virtua, 13 stosuje jedynie do katalogowania, a tylko 6 do katalogowania i wypożyczania. Tylko ok. 30% zbiorów badanych bibliotek (44% książek) jest skatalogowanych w Virtua.
2. Biblioteki ociągają się z wdrożeniem systemu Virtua powołując się na planowane przejście na inny, docelowy system informatyczny i obawiając się podwójnej pracy. W istocie, jeśli będzie zakupiony inny system, import z Virtua będzie z pewnością automatyczny, więc warto wprowadzać dane do istniejącego systemu.

3. Obawy przed wdrożeniem systemu Virtua często są irracjonalne i wynikają z braku informacji i fachowego wsparcia.
4. Wydłużający się proces wdrażania Virtua w bibliotekach wydziałowych nie wynika jedynie z oporu załóg bibliotek wydziałowych, ale również z przeciągających się procedur informatycznych oraz niedostatecznej liczby szkoleń.

Wnioski

Pełne wdrożenie jednolitego systemu informatycznego (na dzień dzisiejszy Virtua) i kompletne zarejestrowanie zbiorów wymaga uświadamiania zalet pracy we wspólnym systemie, szkolenia pracowników, wsparcia merytoryczno-informatycznego oraz sprzętowego, a być może także dodatkowego zatrudnienia i dodatkowych nakładów finansowych. Zasadniczym wyzwaniem jest opracowanie książek tzn. sporządzenie ich opisów w bazie. Dla przyspieszenia tego procesu można rozważyć wprowadzanie w pierwszej kolejności tych książek, które cieszą się regularnym zainteresowaniem czytelników i wyposażenie ich w kody paskowe tj. nie więcej niż 20% oraz zbiorów w wolnym dostępie. Należy wdrożyć we wszystkich BW moduł wypożyczeń.

Zbiory i warunki ich magazynowania

1. Łączna liczba jednostek ewidencyjnych zbiorów lekko wzrasta; zauważono, że w roku 2017 wynosi ona w przybliżeniu wielkość raportowaną w roku 2013 powiększoną o wpływy w kolejnych latach. Oznacza to, że selekcja zbiorów jest dokonywana w niewielkim zakresie – trzy z badanych bibliotek nie wykonywały selekcji w latach 2014-18, jedna z największych bibliotek tylko raz w tym okresie, w 2015 roku. Nieliczne dokonują regularnych selekcji. Trudne jest uzyskanie precyzyjnych danych o selekcjach.
2. Skrupulatna selekcja mogłaby zmniejszyć zbiory o ok. 25%. Przez selekcję zbiorów często mylnie rozumiane jest wyrzucanie książek i być może to właśnie jest powód dlaczego pracownicy bibliotek tak ostrożnie podejmuje prace nad selekcją książek. Z drugiej strony problemem jest ograniczona przestrzeń, którą dysponują biblioteki. Warto opracować procedurę selekcji, przewidującą przekazywanie zbiorów zainteresowanym, przede wszystkim innym bibliotekom.
3. Niektóre biblioteki przechowują swoje zbiory w dużym ścisku, czasem w sposób wykluczający dotarcie do książki, nie zawsze w dobrych warunkach, czasami zbiory biblioteczne znajdują się w salach dydaktycznych (co bywa motywowane wykorzystaniem podczas zajęć), gabinetach nauczycieli akademickich, na korytarzach, różnych schowkach, w piwnicach niedostosowanych do przechowywania zbiorów bibliotecznych.
4. Niektóre miejsca oraz sposoby przechowywania zbiorów bibliotecznych nie spełniają zasad bezpieczeństwa przeciw pożarowego.
5. Niektóre magazyny biblioteczne są zawilgocone z dużym prawdopodobieństwem zainfekowania zasobów grzybami, niebezpiecznymi dla ludzi oraz dla zbiorów.

Wnioski

1. Należy zastanowić się nad ogólnouniwersyteckimi wytycznymi odnośnie wykonywania skontrum i selekcji zbiorów. Dobrze byłoby stworzyć system wsparcia BW w tych działaniach, pomóc im w etycznym i gospodarczym sposobie wycofywania niepotrzebnych zbiorów.
2. Na końcu procesu selekcji, woluminy mogłyby być przekazywane do „uniwersyteckiego antykwariatu”, który z jednej strony pomagałby w selekcji zbiorów bez świadomości wyrzucania książek na śmietnik, a z drugiej strony dawał możliwości pozyskania środków

finansowych do niezbyt zasobnych budżetów bibliotecznych. Oczywiście zasady pracy i przeznaczania zbiorów do sprzedaży przez taki antykwariat powinny być skrupulatnie opracowane, zweryfikowane od strony prawnej i zaakceptowane przez władze UW. Pomysł stworzenia ogólnouniwersyteckiego antykwariatu poparło kilku kierowników badanych bibliotek.

3. Wykonać inwentaryzację stanu technicznego przestrzeni, w której przechowywane są zbiory biblioteczne.
4. Wykonać odpowiednie naprawy i remonty pomieszczeń (w tym osuszenie piwnic w których znajdują się zbiory biblioteczne) oraz zainfekowane zbiory poddać zabiegom czyszczenia/wietrzenia oraz dezynfekcji/odgrzybiania (co najmniej przez ozonowanie). W przypadkach bardziej narażonych na zainfekowanie zbiorów, wykonać badania mykologiczne i wykonać zalecenia z nich wynikające.

Woluminy zalegające

Na podstawie danych z 6 bibliotek wypożyczających w Virtui, odsetek książek, które mogą być wypożyczone w systemie Virtua (czyli < 20% zbiorów książek badanych bibliotek), a niewypożyczonych w latach 2016-19 waha się w przedziale 73-97%; mediana wynosi 80% (czyli ok. 240 000 egzemplarzy). Te odsetki są zbliżone do obliczonych dla bibliotek lingwistycznych.

Wnioski

Należy zważyć racje przemawiające za przechowywaniem mało używanych woluminów w tak cennej lokalizacji jak Stary Kampus. Można się zastanowić nad przeniesieniem najmniej używanych zbiorów (po selekcji) np. do magazynu na Służewcu i dostarczanie ich na podstawie zamówienia przez czytelnika. Pozwoliłoby to zwolnić bardzo duże powierzchnie na terenie Starego Kampusu – obecna powierzchnia magazynów wynosi prawie 3500 m². Założywszy przeniesienie do innej lokalizacji choćby połowy zbiorów pozwoliłoby to, zakładając poprawę sytuacji lokalowej istniejących magazynów, zmniejszyć powierzchnię magazynów o przeszło 1000 m². Należy zauważyć, że wiele magazynów znajduje się w pomieszczeniach, które mogłyby zostać zaadaptowane na inne cele (czytelnie, miejsca pracy itp.)

Trendy malejące

Przy wszystkich ułomnościach danych wyjściowych trzeba zauważyć, że prawie wszystkie parametry badanych bibliotek mają tendencję malejącą. Dotyczy to w szczególności:

- wpływów zbiorów i fluktuacji wydatków na zakupy;
- liczby udostępnień prezencyjnych
- liczby czytelników i wypożyczeń

Trendy dot. obecnie badanych bibliotek pokrywają się z trendami występującymi w bibliotekach wydziałów lingwistycznych, analizowanych w „Analizie bibliotek wydziałowych, w jednostkach kwalifikowanych do przeniesienia do budynku przy ul. Dobrej 55”

Jak zauważono w opracowaniu dot. D55 inna jest charakterystyka trendów wskaźników BUW.

Podczas wykonywania analiz zauważono, że osobie „z zewnątrz” niełatwo jest stać się czytelnikiem mającym prawo wypożyczenia księgozbiorów należących do BUW (lub BUW). Wobec spadkowej tendencji wykorzystania zbiorów bibliotek być może warto byłoby rozważyć otwarcie się na czytelników zewnętrznych.

Wnioski

Opracować kierunki rozwoju i zmian SBI UW zgodnie z najnowszymi trendami, którymi podlegają biblioteki w Europie i na świecie. Podzielamy pogląd wyrażony w opracowaniu „Reforma Systemu Biblioteczno-Informacyjnego UW (SBI UW)” z czerwca 2018 (str. 12)³:

„Priorytetem jest dążenie do ujednoczenia zasad korzystania z bibliotek UW przy jednoczesnej otwartości i udostępnianiu zbiorów wszystkim zainteresowanym czytelnikom.

1. Kluczowym założeniem Zasad udostępniania zbiorów bibliotek SBI UW, co nieodłącznie wiąże się z zasadami gromadzenia zbiorów, jest współpraca wszystkich bibliotek SBI UW w jednym systemie. Taka organizacja (wspólne katalogowanie) zapewni komfort pracy użytkownikom poprzez udostępnienie kompletnej informacji o zbiorach bibliotecznych.”

---

³ https://www.buw.uw.edu.pl/buwnet/images/buwnet/rada_biblioteczna/zespol/kierunki%20reformy%20sbi%20uw.pdf